

МОЇ МРІЇ ПРО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ

Збірка
академічних есе магістрантів
Інституту інформаційної безпеки та радіоелектроніки,
Інституту хімічних технологій та фармації
Національного університету «Одеська політехніка»
за загальною редакцією
проф. Алли Семенової

**МОЇ МРІЇ ПРО ПІДВИЩЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
ПІСЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ**

Збірка

академічних есе магістрантів

Інституту інформаційної безпеки та радіоелектроніки,

Інституту хімічних технологій та фармації

Національного університету «Одеська політехніка»

за загальною редакцією

проф. А.В. Семенової

19 травня 2022 р.

Одеса

УДК 378.4
ББК 74.

Засновник видання:

Навчально-консультаційний центр
«Педагогічна майстерність викладача вищої школи»;
Семенова Алла Василівна – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри Інтегральних технологій управління
Національного університету «Одеська політехніка»,
директор Навчально-консультаційного центру
«Педагогічна майстерність викладача вищої школи».

**МОЇ МРІЇ ПРО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ ПІСЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ:** збірка
академічних есе магістрантів Інституту інформаційної безпеки
та радіоелектроніки, Інституту хімічних технологій та фармації
Національного університету «Одеська політехніка» за загальною
редакцією проф. А.В. Семенової. – Одеса., 2022. – 75 с.

Рецензенти:

Савельєва Оксана Степанівна – доктор технічних наук, професор,
професор кафедри Інтегральних технологій управління Національного
університету «Одеська політехніка», начальник відділу внутрішнього
забезпечення якості Національного університету «Одеська політехніка»;

Мельник Світлана Михайлівна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій
Національного університету «Одеська політехніка»;

Панькевич Олена Олександрівна – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій
Національного університету «Одеська політехніка».

© «Педагогічна майстерність»
© Алла Семенова

ЗМІСТ

ФІЛІПЧУК Георгій Георгійович. «ФЕЙСБУК ВІЙНИ»: допис від 12 травня 2022 р. (замість передмови)	5
Будкін Дмитро. Вільні тільки освічені	10
Веремчук Володимир. Розвиток вищої освіти після нашої перемоги у війні	13
Герасименко Назар. «Найголовніше – не опускати руки» або мої рефлексії щодо якості освіти	14
Гончарова Олена. Від українців залежить майбутнє освіти в нашій мирній країні	17
Горбатюк Тетяна. Сьогодні пишеться історія для майбутніх поколінь	20
Деміров Юрій. Майбутнє нації – це освіта	23
Дунай Андрій. Поштовх для розвитку технологічних рішень, які покращать якість освіти ЗВО	25
Єгорова Катерина. Проблеми конкурентоспроможності й оцінювання якості освіти	28
Зданевич Крістіна. Освіта – дуже тонка та кропітка робота	34
Корнієнко Юлія. Кожен з нас зараз знаходиться на своїй лінії фронту	36
Кічова Марія. Комплексний підхід до відновлення освіти	41
Луну Крістіна. Вища освіта... Якою вона має бути після нашої перемоги?	44
Майданюк Костянтин. Разом, об'єднавшись, ми впораємося!	47
Мінковська Лілія. Наше майбутнє в наших руках	50

<i>Мураховська Александра.</i> Освіта має йти «в ногу» із майбутнім ...	54
<i>Подуфалов В'ячеслав.</i> Вмотивованість студентів і якість дистанційного навчання	56
<i>Соколовська Ірина.</i> Особлива роль вищої освіти у післявоєнному розвитку країни	59
<i>Хименко Михайло.</i> Навчання зазнає величезних змін	62
<i>Хлібанівський Ярослав.</i> Якісна освіта в різних куточках Землі ...	65
<i>Чабан Анастасія.</i> Як ми можемо покращити навчальний процес .	68
<i>Шульженко Кароліна.</i> Немає межі досконалості в одержанні нових знань і досвіду	70
<i>Ягунова Юлія.</i> Роль саморозвитку особистості у сучасному світі ..	72

«ФЕЙСБУК ВІЙНИ»

допис від 12 травня 2022 року

(замість передмови)

Георгій Георгійович ФІЛІПЧУК

*доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
глава Секретаріату Конгресу
української інтелігенції,
заступник Голови Центрального
правління
Всеукраїнського товариства
«Просвіта» імені Тараса Шевченка.*

Сторінка «Георгій Філіпчук»:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100038612836846>

Війна змушує та зобов'язує нас пришвидшено думати, діяти, мріяти про дні завтрашні. Якими ж вони будуть? Що принесуть людині, народу, державі, світу? Традиційно всі наші бажання, прагнення, включно з вітальними поздоровленнями, торкаються найбільш чутливих тем щастя й миру, процвітання й любові.

Але очевидно, що майбутнє буде тривожним, напруженим. Бо як зможе бути врівноваженою та спокійною душа, коли поруч, на 1/8 планети, вгніздилося таке звірине й агресивне створіння – «глибінний рузькій народ». Адже він і надалі продовжуватиме виплоджувати нових путіних, жириновських, толстових, дугіних, соловйових, стрелкових, псковсько-рязанських «десантників», кемеровських «собровців», кадиловських «гвардійців», бурятських «піхотинців» та інших «героїв-ординців», об'єднаних ненавистю до України. І навіть коли «вожак» цієї зграї сконає, здохне, збожеволіє, то ця ненажерлива саранча в образі людиноподібних

істот продовжуватиме свій дикий лет в бік України. Доки її не знищать. Це є надважким завданням. Оскільки вони множаться в геометричній прогресії. Усе – від сім'ї, школи, університету, їхньої «церкви» і до телеящика та госдуми підпорядковано дегенеративному «вихованню» «любві к родіне», що в перекладі на рузькій язик означає «ненавидіти іншого», «ненавидіти західний світ», особливо ненависного їм українця. Саме Українця, бо готові в той же час «дружити» (по їхньому) з малоросом, який цурається рідної мови, перейшовши гоноровито на «штокання», не пам'ятає свого роду, ходить до нібито й свого храму, але запопадливо молиться чужим гундяївським божкам, до безпам'ятства полубивши гармошку з балалайкою, підтанцьовуючи бариню-судариню та всує повторює (як отчеша) зазубрене «какая різниця». Таке протиприродне явище, що зветься малоросійством, насаджуване й зрощуване колонізаторами-москвинами впродовж століть, є однією з причин їх безперервної експансії для остаточного «воссоєдінення єдинородних». У нинішній віроломній війні сучасні кремлівські рашисти також понадіялись саме на це різномасте малоросійство, «славне» своєю хлібосільністю, гречкосійністю, яке ж до того завжди «на ура» підтримувало той політикум, що захекано обслуговував рашкостан – комуно-соціалісти, есдеки, регіонали, та інші збоченці позафракційно-москворотої орієнтації. Одначе, не сталося. Замість квітконосів кацапських братів багатонаціонального покрою вийшли «зустрічати» джевелінодарці. І великі пакгаузи з парадною формою орків для «флірту» на київському Хрещатику були довантажені «двохсотими» марширувальниками і послані (з несприятливою українцям лайкою) Збройними Силами та Тероборонцями України дуже «далеко», навздогін за «рузьким кораблям».

Київ та його святині, як й інші українські міста, відповідно законів Божих і героїзму захисників, не став пристанищем для смердючого конесобачого стада московії. І вкотре наша столиця, її історія, духовність не стали «їхніми», а українська ідентичність знову перетворилася для зайд в найгрізнішу зброю. Тоді, 1709 року, після Полтави, великого головосіку українського народу, в Святій Софії Ф. Прокоповичу ще вдалося таки прочитати петру хвалебний панегерік, однак на цей раз заськи. Ніколи. Ми вже давно самі пишемо свою історію, будуємо власну державу, яку ніхто

крім нас і для нас її не збудує, викинувши узбіч, на смітник отруйну «московську правду», ставши на бік Шевченкового Слова та тих славних мужів, учених, просвітників, котрі вважали, що «перяславська зрада» 1654 року, «злучення» України з москвою стали відліком згуби життя українства з відібраним правом власної державності.

Тому нашою світоглядною, політичною, етичною парадигмою має стати не тільки гасло Хвильового «Геть від Москви!», але й зовсім нібито побутове, однак не метафоричне й звучне «прохання» (не дуже поважаної мною раніше Сердючки) – «Геть з України, москаль некрасівий!». Але знаймо, скажений пес не йде, його проганяють силою та страхом для нього. Тому все національно-державницьке, значиме має бути захищене, збережене, а все рузькомірське – подолане й викинуте за межі українського життя. Очевидно, викидати варто не лише те, що ввірвалося в наш дім нині ззовні, але й доморощене, яке постійно гнітить наші душі, робить національний організм слабшим та податливішим.

Укотре боляче спостерігати, що в храмах гундяєвського приходу продовжують гугнявити напівправдою, примушуючи свою паству «змагатись проти правди», слухаючи байки про «московську канонічність», стаючи служками окупантів. Чому всі кому це належить не служать істині, сказавши, нарешті, правду своєму народові. Бо, насправді, все вкрадено московитами, котрі намагаються й надалі переконувати нас, що гоже із вкраденим жити. Складається таке враження, що душі багатьох українців продовжують занпащуватися блекотою імперського атеїста-українофоба белінського, який колись, привласнивши (вкравши) нашу духовність, ученість, видавши «на гора» замість Святого Письма байки антихриста, «заставляє» і понині вірувати, що все наше – їхнє. У брехливому опусі «История Киевской академии» (1843 р.) стверджується, що Київська духовна академія є найдревнішою освітньою установою в росії (?!). З неї вийшли знамениті духовні люди: Яворський, Прокопович, Кониський, Ростовський, Безбородько, Завадовський, Троцинський... Усі наші великоросійські духовні училища або засновані її учнями, або утвержені духом їхньої вченості». А смоленський єпископ Вишневський ще за сто років до цього писав, що «З неї (Київської Академії), як з православних Атен вся росія джерело премудрости почерпала та всі свої новозаведені колонії напоїла і виростила». Проте чомусь все – від церкви

до культури, історії та науки вважається «їхнім». Мабуть тому, що від белінського й до путіна з гундяєвим – все московське, цементоване уваровською формулою («самодержавие», «народность», «православие»), є ключовою брехнею недоімперії. З цією блудливою і нечистоплотною візією, що «це наше, і це є наше, а це також наше, бо все є наше», вони вдерлися сьогодні в Україну. Століттями нічого не змінилося в рузні. Ні в думках, ні в діях. Пригадується як за кілька днів до підписання Біловезької угоди синод РПЦ, членами якого є, на жаль, і донині «українські» ієрархи, наголошував, що незалежність колишніх республік не повинна порушувати єдність московського патріархату. Сьогодні заради цієї «єдності» гундяєвська церква, як придаток московської тиранії, «освятила» людиновбивство в Україні. На цю диявольську ціль працюють в раші церква, держава, освіта, сім'я, зомбоінформація...

"9 мая" трьохрічних дітей, одягнувши у військову форму, заставили марширувати, інших – посадили в декоративні танки, бронемашини, літаки, а трохи старшим дали в руки автомати й гвинтівки та наказали стріляти в підвішаних «нацистів», якими обов'язково (за їхньою пропагандистською версією) є українці. У навчально-виховних закладах освіти з підручників і програм вилучено все, що нагадує про Україну, Київ, українську історію, літературу, культуру. У той же час бункерний дуче на параді біля мавзолею, захлинаючись від брехні, знову цупить, мов курокрад, серед білого дня, нашу історичну спадщину, чіпляючись своєю неосвіченістю то за Мономаха, то за «победу», яку здобув лише цей глибокий народ, кажучи Шевченковими словами: «Немає й бога, тільки я!».

Отож ця запутячена, закадирена маса неповносправних думала-гадала, що такі ж оболванені зустрінуть їх і в Україні. Не відбулося. Бо в Україні здійснювалася, попри все, в усі попередні роки важка «санітарна» праця. Українці настійливо вичищали землю від смітників рузькомірства.

Повільно, вперто, впевнено всіх хворих на малоросійство випалили, випололи, витруїли, мов тарганів дихлофосом. Деяке охвістя зрадників, злочинців, колаборантів донині виловлюють, капканять, самогублять, зачиняють. Правда, ще трохи їх скніє на клязьмі, в ростові та петерштаді. Але їм не до співання од, адже так і залишилися в задньому обозі з барахлом окупантів, мимрячи про «хлібосольну» зустріч на зраженій

ними ж землі. Здається, що й путлеру набридло це багаторазове (абсолютно безрезультатне) використання втікачів-запроданців, споживання цього мотлоху, у якого ніде немає під ногами твердого місця. Бо такий непотріб навіть для ворогів зайвий, а для своїх і подавно.

Але нам своє робити. Перемога в сучасній війні проти московських орків, сама трагедія війни має з усією силою стимулювати націєтворчий процес повної, абсолютної деколонізації України. Лише такий стан духовної свободи уможливить перемогу над зайдами та справжнє відродження Нації.

Адже поневолювачі існуватимуть завжди там, де є раби. У час війни і після її завершення Народ і Держава мусять безперервно очищувати свій духовний, інтелектуальний, культурно-освітній, інформаційний простір від великої культури кацапстана, від «культури» вбивць, гвалтівників, грабіжників, людиноненависників. Однак для успіху замало лише спротиву, антитези «проти», оскільки державотворення потребує продуктивного, творчого й сильного «За», інтелектуального, духовного самоствердження Нації та власного «Я». Бо психологія малоросійства зникає тоді, коли відбувається національно-культурний і політичний зріст українства. Це наш вічний плебісцит, наш фронт, наша обнадійлива дорога до краси Життя. Без господіна-москаля. У своїй Хаті зі своєю Правдою!

І хоча війна по особливому творить незвіданність людської долі, але прагнення українців до вільного життя у власній Державі залишатиметься назавжди сталою, незмінною величиною, нашою незборимою національною Ідеєю. Віковічною.

50 років тому Василь Стус у найтяжчі миттєвості життя почуттєво закарбував цю незбагненну спрагу до волі в своїй рідній УКРАЇНІ:

*«Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розів'ється біда.
Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Сковорода».*

«ВІЛЬНІ ТІЛЬКИ ОСВІЧЕНІ»

Дмитро Будкін

П'ята година ранку 24-го лютого стала тією датою, яка без перебільшення розділила долю нашої країни, та навіть всієї Європи на «до» та «після». Саме з цієї години світ побачив, що означає воля та гідність для українців не у сторінках історії, а у історії, яку вже почало писати наше покоління зараз.

«Вільні тільки освічені», – так казав давньогрецький філософ Епіктет, та, на мою думку, у теперішніх обставинах набула більшої актуальності. Освіта має величезне значення у становленні особистості та її сприйнятті світу, незалежно від того, яку саме спеціальність людина вирішила освоювати, тому що будь-яке пізнання навколишнього світу, чи то вивчення фундаментальних наук, чи то у розумінні устрою роботи такого складного механізму, як людина, або у спостережному процесі за живою природою, розкриває для освіченої людини ті аспекти її життя, які наводять її на роздуми про поняття "воля".

Починаючи майже з самого початку життя, та, фактично, до смерті, людина невинно одержує знання. Нашому розуму потрібно все більше інформаційного «палива» для коректного існування та правильного сприйняття реальності. Чим більшою кількістю різних сфер захоплюється людина, тим більше вона здатна до критичного мислення та погляду на одну подію з різних ракурсів. Тому я вважаю, що починати процес освіти потрібно вже з малого віку і, крім того, привчати маленьку людинку навичкам самоосвіти. З мого досвіду, нажаль, людина починає опановувати це тільки вступаючи в світ вищої освіти.

Після того, як кожен з нас прокинеться зранку та почує від близької людини заповітне слово «перемога», нам доведеться зробити ще багато роботи по відновленню закладів освіти, медичних споруд, мостів, житлових кварталів, але ми будемо не одні, з нами весь світ, на захист якого ми встали завдяки мужності та гідності нашого народу.

Освіта не залишиться колишньою. Я бачу необхідність переробки з найперших її ступенів. По-перше, це мовне питання. Питання вивчення

мови країни, яка протягом майже усієї своєї історії намагалася ущемити українську культуру та фактично знищити її, повинно бути закритим. Але потрібно не забувати, що ми живемо у вільній європейській країні, у якій кожен має право виражати свою думку та висловлюватися так, як йому зручно, тому зневажати російськомовне населення не потрібно, бо люди вирости у такому середовищі не за своєї волі, а тому що русифікувати Україну намагалися протягом кількох століть, тому процес переходу від мови країни-окупанта до державної української мови займе, приблизно, кілька років. Процес у народі почався навіть не зараз, а з початку 2010-х років, коли майже 63% українців розмовляли російською, а все зараз цей відсоток знизився до 35%.

Також я бачу необхідним збільшення уваги до фінансування до закладів освіти та до підвищеного контролю на витрати бюджетних коштів у цій галузі. Багатьом діткам у віддалених регіонах країни було проблематично навіть отримати увесь комплект підручників для повноцінного навчання, що показує або недостачу фінансування, або його марну розтрату. Також збільшення фінансування це, фактично, інвестиція держави у своє майбутнє тому, що молоді спеціалісти не будуть хотіти емігрувати для пошуку якісної вищої освіти або роботи, а вкладатимуть свої сили у розвиток державної науки та економіки.

Я займаюся хімічним аналізом безпеки харчових продуктів, та у моїй галузі новітнє обладнання та сучасне устаткування має критичне значення, адже технології мають експоненціальний розвиток та знання, які нам надають в університеті, не дають нам навіть уявлення про те, що чекає нас у роботі, а це, в свою чергу, перекладає на роботодавця потребу навчати нас перед тим, як ми отримаємо змогу працювати.

Я бачу потребу збільшити також проведення заходів для заохочення молодого покоління до наукової діяльності. Це потрібно проводити у цікавому та зрозумілому для дітей форматі, давати їм сприймати та уловлювати сенс на їх хвилі, а не насильно намагатись запхати знання у молоді голови, тому що це дає зворотній ефект, відштовхує від навчання та самовдосконалення, адже асоціюється з негативним досвідом.

І у школі, і у вищих навчальних закладах потрібно вести консультації, тренінги та конференції із спеціалістами з Європи для

детального перейняття досвіду колег у новітній Україні. Я вважаю, що це буде розповсюджено, не тільки в сфері освіти, а й у сфері будівництва, економіки, політики, торгівлі та у багатьох інших.

Я впевнений, що наш народ чекає ще багато випробувань, проте ми неодмінно вистоїмо і будемо розвивати та створювати нашу країну майбутнього і надалі, адже український народ славиться своєю мужністю, незламністю та непокірністю. Ми живимо у історичний час, коли змінюється не тільки сприйняття України в світі, а й для нас показує, хто ж насправді ворог, а хто друг; хто проявляє мужність і відвагу, а хто лише видає бажане за дійсне, та переймається лише особистою вигодою. Ми маємо забезпечити для інших поколінь вільне життя у правді і спокої; життя, якого ще не було на території сучасної незалежної України; життя, яке дозволить нашому народу розправити у решті решт крила та злетіти у життя, якого заслуговує сильний народ гідної країни.

РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІСЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ У ВІЙНІ

Володимир Веремчук

Цьогоріч навесні, коли вже відчувались перші ноти тепла, в моїй країні відбулась катастрофа – зранку мирне населення проснулось від вибухів ракет від сусідньої «недружелюбної» країни-агресора та окупанта. Цей день назавжди увійде в історію країни та світу, як геноцид українського народу.

Важко дивитись як помирають мирні, ні в чому не винні люди та страждають діти, які втрачають близьких та рідних, зруйновані цілі міста, споруди інфраструктури та заклади культури та освіти. У цей складний період нашого життя, на досвіді від інфекційної хвороби Covid-19, освіта частково або повністю перейшла на дистанційне навчання. Деякі університети частково перемістились на Захід та Центр України. Діти та студенти здобувають освіту за рахунок наших «електронних друзів» - гаджетів.

Наша перемога у війні стане ще одним приводом пишатись нашими захисниками, мужністю та єдністю свого народу та владою країни, які міцно тримають оборону нашого спокійного сну. Після закінчення цього жаху піде багато зусиль щоб відновити будівлі і міста. Дуже шкода що велику кількість невинних життів не повернути. Будуть будувати нові заклади освіти, новітні ВНЗ на рівні сучасних розвинених країн Європи та світу. Вважаю що збільшиться режим навчання за обміном з великою кількістю країн-приятелів або освоїться ціла система. Зникне «застарілий» метод навчання студентів та школярів. Аудиторії та викладачі стануть більш заохочувати своїх студентів прийти на заняття, а ніж прогуляти їх. Навчання відбуватиметься суто за ноутбуком чи планшетом щоб постійно не тягати важкі підручники, зошити і приладдя для креслень або тощо, не перейматись що спишеться ручка або зламається олівець.

На мою думку, коли ситуація буде стабільно доброю і благонадійною, наша освіта вийде на новітній рівень, який зможе виростити хороших сучасних спеціалістів різних галузей для нашої держави та її подальше процвітання.

«НАЙГОЛОВНІШЕ – НЕ ОПУСКАТИ РУКИ» АБО МОЇ РЕФЛЕКСІЇ ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТИ

Назар Герасименко

Що ж, відкривши збірник академічних есе аспірантів ОНПУ [1], і не побачивши максимум на другій сторінці конкретного, абсолютно точного та найголовніше швидкого алгоритму виконання есе, я був трішки засмучений. Але не почувши від бабусі, яка працює директором в школі, та є учителем української мови та літератури критику, та дізнавшись, що есе це довільний твір в якому я можу як завгодно розкривати свої думки, та «жонглювати» ними до мене повернулось натхнення.

Із допитим маккофе та легкою надією на щось цікаве я полистав до п'ятої сторінки збірку цих академічних есе. Побачені мною слова склалися у речення і, здалеку, були схожі на перший впевнений крок вирішення задачі. Баторій Анастасія Василівна [1, стор. 5] використала цікаву підготовку читача до вирішення її задачі, а саме цитата: «Займатися онлайн. Чи це не стрибок в майбутнє?». Цікаве і як для мене дуже важке запитання з філософського плану. Чому? Важко так просто сказати чи написати, адже простіше сказати, що рок версія пісні Юлії Савічевої – «*Никак*» краща за оригінал.

Чому ж Анастасія Василівна з початку змушує так глибоко задуматися? І чому я приділяю занадто багато уваги такому з першого погляду легкому питанню? А тому, що це питання передбачає переосмислення всієї не тільки навчальної програми, а і викладання матеріалу в цілому.

Перечитавши цей жах майже через два тижні я отримав великий напад сорому, але здаватися на цьому етапі означало зраду самого себе, адже саме за допомогою друкування цього есе я зміг отримати те задоволення, якого можливо не було за останні 5 років навчання в університеті. Тому давайте повернемося до головної проблеми даного твору. Отже, що від мене потрібно? А це теж доволі філософське питання.

Мені здається, що я занадто ~~тунний~~ відволікаюся від конкретної проблеми, але без цієї дуже важливої інформації, я ж не зможу «закрити» предмет (адже завдання «написання есе» у курсі «Професійна педагогіка» є обов'язковим). І тільки потім я зрозумів, що можна (і треба) було почати роботу із ознайомлення з «Методичними рекомендаціями щодо написання академічного есе» [2].

Отож, майже через місяць чи два потрібно уже завершити цей твір і стисло відповісти на основне питання, а саме: «Яким чином буде відбуватися покращення якості вищої освіти після нашої перемоги». Якщо дотримуватися мого плану то основними рекомендаціями будуть:

1. Повне переосмислення освітньої програми для студентів з нахилом на індивідуальність. Щодо освітньої програми для школярів нічого сказати не можу так в них є на вибір декілька програм, наприклад нова українська школа (НУШ).

2. Розробити регулярний контроль психічного стану учнів/студентів для виявлення та попередження «вигорання».

3. Переглянути систему оцінювання.

Питання доволі серйозне, а моя сатира і висміювання всього і вся тут не доречна, я дуже втомився від цього «навчання», я іноді дуже шкодую, що продовжую це «навчання». Ніякого саморозвитку, лише постійна втома, проблеми зі сном і майже ніякої віддачі. Особливо я ненавиджу це тому, що мене майже ніхто не слухає, я не можу вибратися з цього. Скільки разів я хотів це все кинути. Я дуже радий, що нарешті є «офіційна робота» - завдання з нашого предмету, за допомогою якого можна вибратися з цього жаху.

Але найголовніше не опускати руки і не чекати поки закінчиться війна, а старатися уже зараз, тому що ми переможемо, станемо більш згуртовані та краще ніж були раніше. А з цими всіма покращеннями вдосконалимо нашу систему освіти, для ефективного навчання.

Список використаних джерел

1. Збірник академічних есе «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ» докторантів PhD Одеського

національного політехнічного університету / за загальною редакцією проф. А. В. Семенової – Одеса : НКЦПМ ОНПУ, 2020. – 82 с. Режим доступу до ресурсу: https://www.pedagogic-master.com.ua/public/zbirnik_onpu_2020.pdf

2. Дроботенко М. Практикум підготовки і написання есе. Режим доступу до ресурсу: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/metDrobotenko.pdf>

ВІД УКРАЇНЦІВ ЗАЛЕЖИТЬ МАЙБУТНЄ ОСВІТИ В НАШІЙ МИРНІЙ КРАЇНІ

Олена Гончарова

«Будь-яка криза – це нові можливості»

Сер Вінстон Черчилль

Вже більше ніж два місяці в Україні іде війна. Ці жахливі події негативно вплинули на всі сфери життя країни, в тому числі й на освіту. Наша перемога, на жаль, не буде означати кінець усім проблемам, адже після неї українцям треба буде довго відновлювати не тільки країну, а і самих себе.

На мою думку, розвиток вищої освіти в Україні після нашої перемоги залежить як від уряду (матеріальне забезпечення, створення чіткого плану дій), так і від кожного окремого навчального закладу та педагога (психологія, співробітництво з закордонними закладами освіти).

Згідно з інформацією від міністра освіти і науки Сергія Шкарлета, від початку російського вторгнення повністю знищені 88 навчальних закладів, частково отримали ушкодження 869 закладів. Це не тільки знищені аудиторії, але й втрата великої кількості навчального устаткування. В той час, як вивчення гуманітарних та деяких інженерних дисциплін можливе без спеціального обладнання, для природничих наук потрібне специфічне устаткування, без якого студент не може отримати якісну освіту.

На даний момент освіта відбувається дистанційно, але відсутність лабораторних занять останні два «пандемійні» роки вже негативно вплинула на навички майбутніх хіміків, фізиків, біологів та інших. Але кінець одного – це початок чогось іншого. Більшість лабораторних приміщень у навчальних закладах за устаткуванням залишилися на тому ж рівні, якими вони були в 80-их роках ХХ сторіччя. Я, хімік, відчула на собі, наскільки непотрібні твої навички роботи на радянському приладі, коли роботодавець чекає від тебе вміння працювати на сучасному обладнанні.

На мою думку, для того щоб дати студентам дійсно корисні навички, потрібно давати їм можливість працювати хоча б на макетах сучасного обладнання. Поруч за радянським обладнанням в головах

українців залишалося радянське «нащо замінювати поки не зламане». Зараз зламане. Зараз знищене повністю. Але на цьому місці можна постройти нове, сучасне, якісне. Для того щоб відстроювати нову Україну потрібні будуть молоді та амбіційні спеціалісти, для вирішення яких потрібні правильні умови. Саме тому, я вважаю, створення сучасних лабораторій, де студенти отримуватимуть потрібні навички – одна з головних необхідностей нашого уряду.

Після нашої перемоги в країні буде дуже багато проблем, багато сфер життя треба буде відновити і відновлювати як можна скоріше. Але бюджет обмежений, тому треба створити чіткий план по рівномірному розвитку.

На мою думку, будь-яка країна стоїть на 3 китах: армія/поліція, медицина та освіта. Лише при високій якості роботи цих організацій можливі існування і розвиток. Але до війни, я спостерігала таку ситуацію, коли на сферу освіти приділялося набагато менше уваги, ніж іншим. Гарний приклад, оплата праці. Я, без повної вищої освіти, працюючи за спеціальністю отримувала вищу за робітню плату, ніж люди, які надають мені знання для того, щоб я могла працювати. Мені здається це неправильна позиція. Якщо людина є гарним спеціалістом і гарним педагогом, вона, зазвичай, не обере професію педагога, адже так досить складно заробити собі на життя. А це впливає на якість освіти. Як впливає відсутність технічного устаткування, про яке говорилося вище. Матеріальне забезпечення дуже важливе для розвитку будь-якої сфери. Тому правильне планування бюджету із виділенням більших коштів на освіту має бути пріоритетним.

Зміни в управлінні на державному рівні це лише одна сторона питання. Для розвитку потрібні зміни не тільки в усій системі, а й в кожній окремій одиниці.

Війна змінила кожного з нас. Хтось зараз у ЗСУ або тер обороні, хтось змушений був покинути все що в нього було і відправитися в непізнане, хтось сидить у сховищі під звуки повітряної тривоги. Це звичайно вплине на психологічний стан в тому числі студентів і на їх бажанні вивчати щось нове. Я сама відчула як важко зосередитися на лекції, коли в тебе на постійній основі «синдром фантомної тривоги». В такий момент дуже важливий внесок викладача. Важливе те, як він подає

свій матеріал, вміє залучити до спільної роботи на парі усіх студентів, відволікти від зовнішніх негараздів.

Викладач має бути психологом. У такий важкий час це розуміється сильніше. Саме тому, на мою думку, важливим є створення курсів підвищення кваліфікації для педагогів, які включали би в себе елементи військової та кризової психології.

Навчання для багатьох з нас може стати рятівним колом. Тим що зв'язує з минулим життям. Тим що допоможе зберегти своє ментальне здоров'я. Тому від того, яку атмосферу створює викладач залежать не тільки знання студентів, а і їх психологічний стан.

Зараз ми бачимо, як весь світ підтримує Україну. Хотілося би щоб про нас не забули і після перемоги, адже потрібна буде їх допомога для відновлення країни, в тому числі у сфері освіти.

По-перше, буде дуже корисний досвід країн, які розвиваються, перебуваючи у стані війни, або нещодавно завершеної війни. Наприклад, консультації від представників освіти в Ізраїлі, країни, яка постійно знаходиться в військових конфліктах. Це можуть бути не тільки поради для уряду щодо розвитку сфери. Спільні наукові конференції, де представники освіти можуть ділитися своїм досвідом. Обмін студентами та педагогами, що допоможе порівняти освітні системи, перейняти переваги та позбавитися від недоліків.

По-друге, співробітництво з розвинутими країнами. Країнами, де найкраще розвинуті певні технічні галузі. Наприклад, для сфери ІТ запрошувати на відкриті лекції або на курс лекцій спеціалістів з США та Японії. У наше технологічне століття це простіше та в той же час важливіше. Таке співробітництво сприятиме розвитку освіти завдяки різноманітності можливостей для здобутку знань.

На жаль, зараз неможливо сказати, коли закінчиться війна. Ми всі сподіваємося, що це станеться як можна скоріше. А від нас, українців, залежить те, якою буде наша мирна країна і яка в ній буде освіта.

РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ!

Тетяна Горбатюк

*«Вживає не сильніший і не розумніший,
а той, хто найкраще реагує на зміни,
що відбуваються».*

Гордон Драйден

На сьогоднішній день важко не погодитись зі словами Гордона Драйдена. Адже саме сьогодні пишеться історія для майбутніх поколінь, людьми, які пристосовуються до життя під час війни, яку розв'язала росія проти України. Багато людей переосмислює своє життя і починає будувати плани на майбутнє після перемоги України над російськими фашистами. То що ж буде відбуватись з нами, нашими дітьми після перемоги, які покращення відобразяться на якості освіти в Україні?

Україна остаточно звільнилась від «совковості», коли учнями та студентами було легко керувати та направляти в необхідному для тоталітарного суспільства напрямку. Нові реформи з боку Міністерства освіти і науки – Нової Української Школи, будуть надавати дитині саме необхідні знання, тісно пов'язуючи їх із життям. Уже зі школи діти повинні розуміти, що знання – це фундамент в їхньому майбутньому житті.

А які зміни відбудуться в українських закладах вищої освіти (ЗВО)?

Проаналізувавши офіційний документ Міністерства освіти і науки України - “Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки” [1], де описано шість проблем розвитку вищої освіти в Україні можна виділити три основні:

1. Невідповідність змісту та якості вищої освіти актуальним потребам суспільства та національної економіки, низька інтенсивність взаємодії з наукою та бізнесом;

2. Брак фінансування та незадовільне матеріальне забезпечення вищої освіти;

3. Слабка інтеграція вищої освіти України у світовий та Європейський освітньо-науковий простір.

На мою думку, щоб позбутися від першої проблеми, можна перейняти досвід європейських країн, таких як Великобританія та Німеччина, де розрив між системою вищої освіти та ринком праці є мінімальним, а зміст освіти відповідає вимогам роботодавців. Де є активна участь зацікавлених сторін у створенні та удосконаленні переліку компетентностей, освітніх програм, і найголовніше, наявна забезпеченість базами для виробничої практики студентів. Вже зараз, великі компанії, такі як польська CD Projekt Red [2] та ІТ-гіганти України [3] пропонують програми практики та оплачуваного стажування для українських студентів, і це все в умовах війни! Якщо і надалі підтримувати і розповсюджувати стратегії для розвитку вищої освіти в Україні, то після перемоги можна досягти суттєвих змін у взаємодії з наукою та бізнесом.

Щодо другої проблеми, то я вважаю, що саме через неефективне використання бюджетних коштів, теперішнє фінансування державних закладів вищої освіти не забезпечує можливостей власного розвитку і досягнення статутних цілей. Через відсутність, або зношеність у ЗВО належної матеріально-технічної, лабораторної та виробничої бази, яка повинна була, відповідати вимогам виробництва та розвитку економіки - неможливо підготувати висококваліфікованих фахівців. Також, суттєве значення надає не конкурентоспроможна оплата праці висококваліфікованих науково педагогічних працівників, що призводить до відтоку кращих фахівців з сектору вищої освіти до комерційного сектора або за кордон. Для вирішення даної проблеми я пропоную залучати до фінансування вищої освіти у ЗВО (як у частині навчання, так і у частині досліджень і розробок) не лише державу, але й бізнес-структури приватного корпоративного сектора, що суттєво покращить реальну фінансову автономію університетів та надасть можливості для приватних інвестицій, в тому числі через державно-приватне партнерство.

Також, я вважаю, що після нашої перемоги та успішного вступу України в ЄС, третя проблема буде нівельована, а інтеграція вищої освіти України у світовий та Європейський освітньо-науковий простір почне крокувати семикілометровими кроками. Але щоб прискорити та підкріпити цей процес, потрібно подолати штучно створені бар'єри участі

у науково-дослідних та освітніх європейських програмах. Необхідно підтримати мотивацію та гарантії зовнішньої академічної мобільності викладачів, нівелювати відставання матеріально-технічного забезпечення ЗВО від кращих світових та європейських університетів, та знищити усі перешкоди до визнання дипломів Українських ЗВО у світі.

Отже, виявлені та проаналізовані проблеми визначатимуть стратегічні й операційні цілі стратегії розвитку вищої освіти в Україні після нашої перемоги. Головним результатом реалізації стратегії має бути створення сучасної ефективної системи освіти, яка дозволяє забезпечити кадровий і науковотехнічний супровід розвитку ЗВО в Україні, що задовольняє потреби суспільства, національної економіки, посідає гідне місце у світі, є конкурентоспроможною на внутрішньому та світовому ринках освітніх послуг. Разом до перемоги!

Список використаних джерел

1. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
2. <https://playua.net/cdpr-zapuskaye-stazhuvannya-dlya-ukrayinskoyi-molodi/>
3. <https://indigo.co.ua/ua/blog/kuda-podatsya-bez-opyta-top-stazhirovok-v-it-kompaniyah-ukrainy>

МАЙБУТНЄ НАЦІЇ – ЦЕ ОСВІТА

Юрій Деміров

Війна завершується, а життя народу продовжується. Скільки б горя не приносила ця війна, але після неї вже свідомість народу буде інакша, нація інакша, країна інакша. Майбутнє нації – це освіта. Щоб нація мала надію на світле майбутнє розглянемо перспективи, які можуть покращити якість освіти, а з цим якість майбутнього.

Актуальним рішенням покращення нашого майбутнього є вступ до ЕС. Саме цей крок дасть країні, що вийшла з тяжкої війни вектор освіти, бо сучасне життя потребує від спеціалістів-професіоналів сучасних навичок та поглядів, а це в свою чергу можна лише перейняти у тих вищих закладів, які вже впровадили це все у свою систему; закладів, які випускають справжніх професіоналів та викладачів. Тільки думка про те, що наші студенти або викладачі зможуть зсередини все перейняти та привезти до рідної землі все це, надихає на звернення.

Також значним кроком уперед стане помітне підвищення фінансування Міністерства науки і освіти, бо за висококваліфіковане викладання з боку викладачів та витрати на якісне здобуття студентом свого наукового рівня вимагає значних ресурсів. Адже це доволі зрозуміло, що тільки зробивши всі умови для здобуття мети: освіченої молоді, можливо досягти бажаного. Ми зараз говоримо, за майбутнє нації через 20-30 років, і тому залежить воно від рішень сьогоденного уряду.

Щоб вчитись продуктивно – треба хотіти вчитись. З цією тезою не можна не погодитись, бо тільки «пропаганда» та заохочення урядом молоді країни до пізнавання нового, до отримання вищої освіти, до здобуття різних наукових ступенів може укласти у голови людини, яка думає про майбутнє та не може поки впевнитися у цьому виборі. Сюди ж бажано додати грати за навчання для дітей особливих груп населення або за деякі заслуги. Отримання бюджетних місць має стани тільки лиш досягненням студента за його дуже високі результати іспитів, бо це за мотивує робити більше ніж конкуренти на це місце. Було б добре дуже, як

би уряд міг реально гарантувати працевлаштування у реально діючі компанії чи підприємства – це досить крутий мотив навіть проходити навчання з уклоном на ті речі, які зустрінуться на виробництві і ти знаєш, яке воно саме буде, бо присутня це програма.

Середня освіта – база для національного добробуту та майбутнього. Це досить реальні речі, на мій погляд, бо на скільки добре адаптована середня освіта до реального життя і ті навички, якими оволодіє людина у школі залежить її успішність у подальшому житті. Не всяка людина має бажання отримувати вищу освіту, але кожна стикається з багатьма навичками, які з'явилися не так давно та вимагають знань, умінь. Саме у школі закладаються основи майбутнього спеціаліста, а отже – основи майбутнього України. Тому реформа середньої освіти є необхідною. Освіта ця має навчити дитину думати самостійно та вирішувати проблеми, задачі самостійно. Це безумовно призведе до того, що народ український через покоління, коли ці діти візьмуть державу у свої руки зможуть дійсно зробити країну незалежною від всього з чим сьогодні ми маємо рахуватися: з допомогою, без якої не можемо, з поглядами глав перших країн, з погрозами агресорів.

Сильна Україна починає змінювати геополітичну ситуацію навколо себе, але це тільки-тільки початок. Державі потрібні гарантії миру та світлого майбутнього. Перше приносить армія і закріплює дипломатія, а друге можливо за рахунок гнучкої та найефективнішої освіти. Все буде Україна...

ПОШТОВХ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ, ЯКІ ПОКРАЩАТЬ ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЗВО

Андрій Дунай

*Як без крил птахам бува годі полетіти,
Так і людям без наук також не зажити.*

Мануїл Козачинський

24 лютого 2022 року раптово змінило життя кожного українця. Війна принесла в кожний дім тривогу та невпевненість у завтрашньому дні. Однак попри складності, які існують на даний момент, потрібно вже сьогодні планувати заходи щодо вдосконалення різних сфер людської діяльності в нашій країні. Дуже важливою серед них є сфера навчання, завдяки якій студенти отримують профільну освіту. У даному есе я розгляну шляхи покращення якості вищої освіти після нашої перемоги.

Актуальним рішенням я вважаю проведення діджиталізації навчання. Починаючи з 2020 року в Україні здебільшого навчання проходить дистанційно. Причинами цього є пандемія коронавірусної хвороби, а знедавна - військове положення. За цей час викладачами і студентами були освоєні нові платформи для проведення навчального процесу. За даними журналу «Forbes» сервіс відеоконференцій Zoom Video Communications збільшив дохід за рік на 326%. Статистика кількості користувачів платформи наведено на рисунку 1.

У грудні 2019 року платформа мала лише 10 мільйонів користувачів. А вже у травні 2020 року їхня кількість зросла до 200 мільйонів. Цьому посприяло підвищення попиту на віддалену роботу і навчання в умовах пандемії і самоізоляції.

Досвід показав успішну адаптацію учасників навчального процесу до нових технологій. Тому доцільно впроваджувати інші інструменти для збільшення функціоналу і підвищення зручності використання.

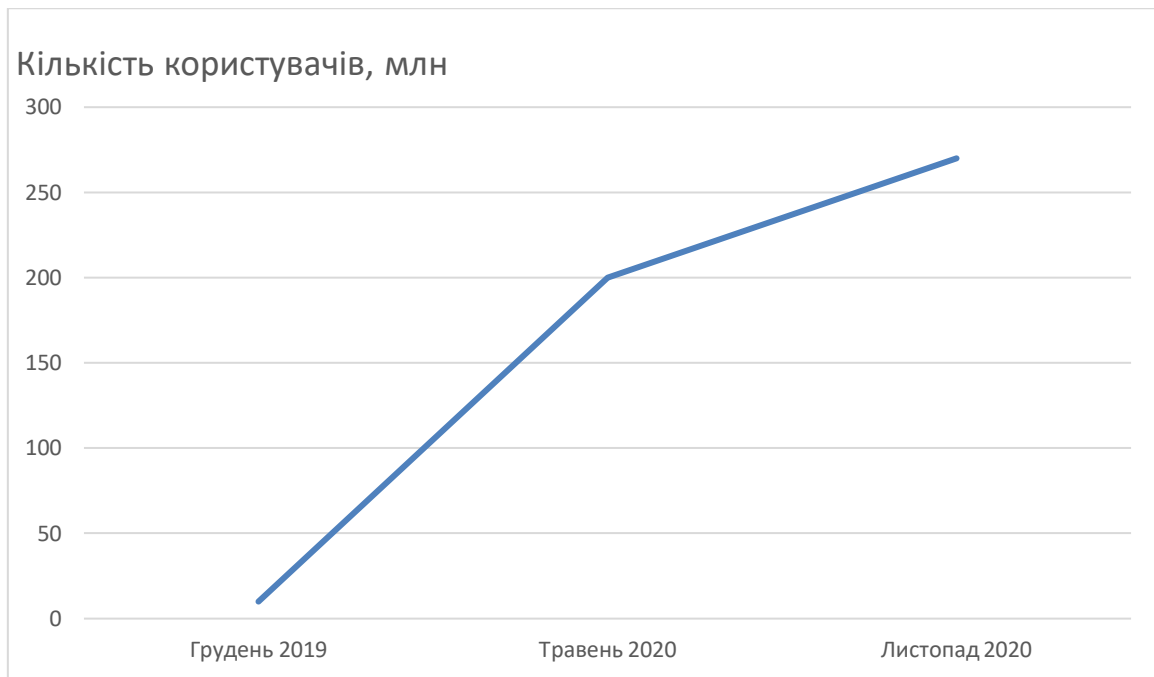

Рис. 1. Статистика користувачів платформою Zoom

Одним з корисних інструментів є електронні розклади. Звісно, розклади занять в електронному вигляді існують у вищих навчальних закладах. Проте у більшості випадків це таблиці з інформацією, з якою неможливо взаємодіяти. Інтерактивні застосунки для електронного розкладу можна завантажити на відкритих платформах, але значним недоліком такого рішення є необхідність введення розкладу власноруч. Ефективним рішенням цього питання я бачу створення електронного розкладу закладами вищої освіти на базі існуючих сервісів. Тобто навчальний заклад передає необхідну інформацію розробнику, який вписує її у свій застосунок. Доступ до даного застосунку надається студентам закладу через корпоративні електронні пошти.

Така програма може інформувати студента про початок пари завдяки push-повідомленням, при натисканні на назву певної дисципліни демонструвати корисну інформацію (поточну оцінку, дату іспиту, контактні дані викладача тощо) та виконувати інші функції. Прикладом платформи, яка надає свої послуги для ЗВО є сервіс Fliptable, який співпрацює з сімома закладами освіти.

Ще одним способом покращення якості навчального процесу є встановлення в аудиторіях закладів освіти мультимедійних проекторів. Хоча сьогодні це не передове рішення, але деякі ВНЗ позбавлені і його. Такі проектори надають можливість показати ілюстративні матеріали на лекції, зробити цікавішим захист робіт студентів, влаштувати перегляд документальних та навчальних фільмів. У газеті Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр» міститься таке висловлювання: «Експлуатація мультимедійних проекторів у навчальних установах – це черговий крок на шляху до ідеальної системи освіти». Дистанційне навчання також зіграло на користь проекторів – за період самоізоляції зросла кількість електронних навчальних матеріалів, які можна демонструвати під час занять.

Підводячи підсумок, можна сказати, що складні умови, які сьогодні впливають на процес навчання, дають поштовх для розвитку технологічних рішень, які покращують якість освіти у ЗВО. Аналіз показав, що після нашої перемоги дані рішення будуть актуальними і затребуваними.

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ Й ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Катерина Єгорова

Проблема підвищення якості вищої освіти в умовах сучасних реалій є концептуальною, зважаючи на широке обговорювання поняття освіти в країні, що переживає важкі часи. Питання якості освіти завжди було надзвичайно важливим і його можна сформулювати так: «Чи може реформована освіта виконувати всі свої найважливіші функції на високому рівні?».

Якість освіти є однією з найважливіших характеристик, що визначає конкурентоспроможність як конкретних вищих закладів, і національної освітньої системи загалом. І найбільш універсальною характеристикою у цьому питанні є рівність можливостей. На жаль, іноді вища або середня освіта вказує на нерівність у соціальному статусі в країнах, що розвиваються. Причини нерівності в оплаті праці, соціальну і навіть гендерну нерівність можна віднести до нерівності в системі освіти.

Освітні нерівності в сучасному світі зазвичай виявляються як обмеження доступу до якісної освіти, тому що не вся освіта безкоштовна. Ця нерівність породжується формальною доступністю вищої освіти. З часом це позначилося на якості освіти, статусної цінності дипломів, якості реального виходу інтелектуальних здібностей.

Підняття якості освіти в Україні після нашої перемоги у війні є важливим та значним питанням. Саме завдяки розвитку та вдосконаленню освіти, країна зможе отримувати більш кваліфікованих кадрів, що у свою чергу обернеться розвитком економічного аспекту. Завдяки правильному та професійному підходу, українська освіта зможе вважатися конкурентною та престижною у всіх країнах світу.

Для досягнення більш фундаментальних змін знадобиться більше часу, але в кінцевому підсумку, я вважаю, можуть дати ще більший вигравш у якості студентської освіти.

Хоча деякі керівники вищих освітніх закладів докладають серйозних зусиль, щоб покращити якість викладання, багато інших, здається, задоволені наявними програмами. Вони визнають існування проблем, які впливають на вищу освіту в цілому, таких як інфляція балів або зниження суворості академічних стандартів, але мало хто вірить, що ці труднощі існують в їхньому власному університеті, або вони схильні приписувати більшість труднощів до поганої підготовки студентів до вступу. Тому я хочу розглянути деякі проблеми нашої освіти та спробувати знайти шляхи удосконалення та вирішення цих питань.

Удосконалення аспірантури. Коледжі та університети повинні переналаштувати програми випускників, щоб краще підготувати майбутніх викладачів. Ще два-три покоління тому більшість нових докторів філософії, знайшли посади, де дослідження були основними, у великих університетах, промисловості чи уряді. Сьогодні, однак, багато докторів філософії знаходять роботу в університетах, яка в основному присвячена викладанню або працюють допоміжними викладачами, і не очікується, що вони будуть займатися дослідженнями.

Починаючи викладачі також повинні знати набагато більше зараз, щоб ефективно викладати. Накопичується велика кількість корисних знань про навчання та педагогіку, а також про розробку та ефективність альтернативних методів навчання. Тим часом поява нових технологій породила методи навчання, які потребують спеціальної підготовки. Оскільки накопичуються дані про перспективні способи активного залучення студентів, виявлення труднощів, які вони мають у вивченні матеріалу, і відповідне коригування методів навчання, поточні прогалини в підготовці більшості аспірантів стають все більшою перешкодою.

Потрібна більш серйозна підготовка, яка буде ставати все більш необхідною, оскільки обсяг відповідних знань продовжує зростати. Багатьом університетам не вистачає викладачів з необхідними знаннями, але ректори та декани можуть залучити компетентних викладачів для такого навчання з інших місць університету. Хоча вони можуть вагатися робити це, враховуючи, що післядипломна освіта завжди була виключною сферою діяльності кафедр, але знання ніколи не можуть бути зайвими, адже зараз якраз тот самий час, коли знання треба передавати студентам, щоб покращити рівень компетентності кадрів.

Створення педагогічного факультету для кожної окремої спеціальності. Причина такої зміни через збільшення кількості викладачів, які не працюють на посаді, але їх наймають щорічно або на більш тривалий термін для викладання базових курсів бакалаврату. Ці допоміжні викладачі зараз становлять до 50 відсотків усіх викладачів університетів.

Збільшення кількості таких викладачів було значною мірою відповіддю на необхідність скорочення витрат, щоб впоратися з серйозним фінансовим тиском, що виникає внаслідок скорочення державної підтримки та збільшення кількості студентів. Але на мою думку, що покладатися на випадково найнятих вчителів на неповний робочий день, може негативно вплинути на показники випуску та якість навчання. Адже таких викладачем зовсім може не турбувати студенти та їх розвиток.

Одним із вірогідних результатів було б створення ретельно відібраного викладацького складу на повний робочий день, члени якого не мали б терміну перебування на посаді, але отримували б призначення на значний термін із гарантіями академічної свободи та відповідним повідомленням, якщо їхні контракти не будуть продовжені. Такі викладачі отримають можливість для професійного розвитку, щоб стати більш обізнаними та досвідченими як викладачі, і вони викладатимуть більше годин на тиждень, ніж штатний викладач.

Натомість вони отримували б належну зарплатню, пільги та послуги, а також брали б участь у обговореннях освітньої політики. Ці викладачі будуть краще підготовлені у викладанні та навчанні, орієнтовані на дослідження. Оскільки вони в основному займаються викладанням, вони також можуть бути більш схильні експериментувати з новими та кращими методами навчання, якби їх заохочували до цього.

Переосмислення навчальної програми бакалавра. Звичний поділ на галузі концентрації, факультативи та загальну освіту залишає занадто мало місця для студентів, щоб досягти всіх цілей, які самі професори вважають важливими для повноцінного навчання в університеті. На даний момент стандартна навчальна програма настільки міцно вкорінилася, що під час періодичних оглядів, що проводяться в більшості університетів, викладачі

рідко зупиняються, щоб вивчити тристоронній поділ та його вплив на встановлені цілі бакалаврату.

Очевидним засобом є залучення до перегляду навчальних програм, щоб усі ті, хто відіграє значну роль у досягненні цілей бакалаврської освіти, могли брати участь у цьому процесі. Це було б дуже цікавим, перш за все, для здобувачів освіти, вони б могли обирати свій план навчання та факультативні предмети самостійно, згідно з їх інтересами. На мою думку, коли людина сама обирає предмети, які їй хотілось би вивчати, тоді вона більш мотивована у результаті.

Правильне подання інформації викладачами. Багато університетів надають величезний вибір курсів, спеціальностей і поза аудиторних можливостей, але, спираючись на власний досвід, багато студентів не вважають, що матеріали, які передають їм у лекціях, мають велике значення для їхнього життя. Такі настрої свідчать про те, що або курси насправді не сприяють досягненню кінцевих цілей, або що викладачі не приділяють достатньо уваги, щоб пояснити ширші цілі своїх курсів і чому вони мають значення. У цьому випадку адміністрація університетів могла б зробити незалежні опитування студентів, щодо питання чи вірять вони, що зазначені цілі були підкреслені в курсах, які вони проходили.

Підготовка реальних фахівців. Величезна різниця між тим, наскільки добре, на думку студентів, вони можуть працювати, та їхніми реальними знаннями (згідно з тестами базових навичок та оцінками роботодавців) свідчить про те, що багато університетів не можуть дати студентам належний звіт про їхній прогрес. Інфляція оцінок також може сприяти надмірній впевненості, що свідчить про необхідність працювати над відновленням відповідних стандартів, хоча саме це навряд чи вирішить проблему.

Мені здається, зворотній зв'язок щодо студентських робіт та іспитів буде ще важливішим, щоб дати студентам точніше уявлення про те, наскільки вони досягли успіху та чого ще їм потрібно зробити, перш ніж закінчити навчання. Необхідно більше працювати, щоб розробити кращі способи для коледжів вимірювати навчання студентів, не тільки для критичного мислення та письма, але й для інших цілей студентської освіти.

Важливість цього останнього пункту важко переоцінити. Без надійних заходів навчання конкуренція для студентів мало що може зробити для покращення якості викладання, оскільки абітурієнти не мають можливості знати, який університет пропонує їм найкраще викладання. Ректори, декани та кафедри будуть мати труднощі з визначенням недоліків у своїх академічних програмах, які потребують виправних заходів. Академічним лідерам буде важко переконати своїх професорів змінити спосіб викладання, якщо вони не зможуть запропонувати переконливі докази того, що альтернативні методи принесуть кращі результати. Викладачі зробиють менше для покращення свого викладання, якщо їм і надалі не вистачає способів дізнатися, наскільки багато навчаються їхні студенти.

Усі ці реформи могли б зробити багато для покращення якості студентської освіти, а також підвищення рівня досягнень. Якщо буде більше досліджень і експериментів, інші корисні ідеї, безсумнівно, продовжать з'являтися.

Безсумнівно, вищі навчальні заклади несуть основний тягар підготовки майбутніх фахівців. І попри те, що оцінка якості освіти здійснюється на основі поточних, рубіжних та підсумкових оцінок, студенти отримують єдині дипломи про вищу освіту. Випускник університету вважається повністю кваліфікованим, навіть якщо він ніколи не отримував більше ніж 3 бали. А студенти, які отримали диплом з відзнакою, не мають жодних привілеїв при працевлаштуванні. У зв'язку з цим доцільно констатувати, що оцінка якості освіти є однією з найскладніших і водночас дуже важливих проблем, без вирішення яких неможливо забезпечити реальну конкурентоспроможність вузів нашої країни.

Список використаних джерел

1. Buchmann, C., & Hannum, E. (2001). Education and stratification in developing countries. A review of theories and research, 2, 77-102.
2. Orlova, Y. Y. (2013). Control of the quality of the educational process' outcomes. Newsletter of South Ural State University, 5(3), 81–84.

3. Yeliseyev, B. P. (2010). To the assessment of the present-day strategy of the state in the field of higher education and some paradoxes of universities. *Theory and Practice of Social Development*, 4, 106–109

4. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/svitovij-bank-zatverdiv-proyekt-dlya-ukrayini-shodo-pokrashennya-yakosti-vishoyi-osviti>

5. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Додаток-2.-Рекомендації-для-покращення-якості-вищої-освіти-в-Україні.pdf>

ОСВІТА – ДУЖЕ ТОНКА ТА КРОПІТКА РОБОТА

Крістіна Зданевич

У кожного з нас є свої досягнення та поразки, але без освіти всього цього могло й не бути. Кожна людина має своє призначення у житті та за для досягнення цього має низку талантів та здібностей. Але для досягнення цілей людина має бути цілеспрямованою, бо саме так людина зможе працювати над особистим успіхом та правильно використати всі таланти які їй призначенні. При здобутті освіти, не є важливим це вища, спеціальна чи середня, людина має змогу реалізувати себе у різних сферах, та віднайти свої сильні сторони, той самий талант який був схований. Наприклад при здобутті технічної освіти людина може зрозуміти, що в неї є здібності філолога чи музиканта. Бо освіта дає можливість зрозуміти яке саме призначення має людина.

Через свою неосвіченість людина може наробити низку помилок. Без бажання кожен день пізнавати новий сучасний світ людина навіть не зможе розібратись у новітніх гаджетах. Багато людей свідомо відмовляються від здобуття освіти і це є головна помилка в їхньому житті. Люди не усвідомлюють цього, нажаль.

Освіта це дуже тонка та кропітка робота. Отримати освіту це не просто значить закінчити університет або коледж, або училище або школу. Отримати освіту – це навчитися засвоювати інформацію і досвід, який намагається донести викладач. При отриманні освіти важливою є самоосвіта, а саме бажання вдосконалитись, дізнатись більше ніж розповідають на лекції. Навіть після закінчення ЗВО треба пізнавати все нове і вчитися далі. Бо справжній спеціаліст біжить трошки швидше наукового прогресу.

Нажаль, за сьогоднішніх реалій не завжди можна отримати достатньо інформації від викладача. Це не тому що він чогось не знає, а тому, що зараз такі обставини та інколи немає змоги зв'язатись з ним. Тому багато інформації доводиться вивчати самостійно, та це й великий плюс для молоді яка прагне чогось знати.

Вчені з'ясували, що ситуація в Україні, стосовно освіти, не має механізмів реагування, бо ситуація в країні змінюється кожену секунду.

Що треба студентам які мають бажання одержати освіту? Не просто диплом про закінчення вишу, а саме освіту. По-першу треба запастись терпінням та бажанням вчитись в такі тяжкі часи. По-друге шукати нові можливості для отримання освіти, тобто безперервна самоосвіта.

Як держава може допомогти студенту? На мій погляд це найважливіші пункти. По-перше, створення умов для навчання, це не означає що, зібрати всіх в одному місці та навчати, ні. Це означає дозволити викладачам та студентам вчитися у будь-якому куточку світу. По-друге, у процесі отримання освіти врахувати бажання та вміння кожного учасника процесу. Якщо, викладачам тяжко проводити лекції дистанційно, то допомогти їм в цьому. Пояснити як це робити, або спільно зі студентами або молодшими викладачами, допомагати вести ці самі заняття. По-третє: соціальне забезпечення кожного учня та педагога. А саме підвищення стипендій та заробітних плат. Четверте, питання здоров'я.

Слід упевнитися, що кожен студент зможе звернутися і отримати кваліфіковану медичну допомогу. Упевнитися, що фізичне навантаження викладача не надмірне і не викликає перевтоми. Окремо зазначу, що вдосконалення навчального процесу відіграє також важливу роль. А саме; це нові підручники, документація яка допоможе студентові розвиватися всебічно у межах своєї спеціальності.

Все це нам дуже необхідно за для нашої перемоги. Я вірю, що наша держава і ми разом з нею витримаємо всі випробування і станемо ще сильнішими. Все буде Україна!

КОЖЕН З НАС ЗАРАЗ ЗНАХОДИТЬСЯ НА СВОЇЙ ЛІНІЇ ФРОНТУ

Юлія Корнієнко

Мрії багатьох українців розлетілися мов дим, коли повітря над країною розрізав гул сирени. 24 лютого 2022 року життя поділилося на «до» та «після». Усі розуміють: ми не будемо такими, як були раніше. Але це зараз. І коли ми вистоїмо, коли почуємо заповітне «Ми перемогли», і надії на Джавеліни, Байрактари та Стінгери залишаться у минулому, тоді з'явиться нова мета – відбудова України. Кожен подорослішав на десять років за три місяці, і наші цілі та пріоритети стали інакшими. Меж тим, наша жага до життя, навіть кращого, ніж було, тільки збільшилася. Згадується відомий вислів Колумба: «Ви ніколи не перетнете океан, якщо не матимете мужності втратити з поля зору берег». Так, війна не залишила для нас можливості повернення у звичне для всіх життя, а тому не залишає нам іншого вибору, аніж рухатися вперед до його покращення.

Слід визнати, що відновлення не відбудеться швидко. Після перемоги потрібно буде піклуватися не тільки про відбудову міст, ще про вклад у майбутнє суспільства, аби, наприклад, привертати стратегічних інвесторів пропонуванням розміщувати виробництва на території нашої держави. Це означає, що ми повинні будемо брати безпосередню участь у проектуванні та розбудові необхідної для їх роботи фізичної інфраструктури.

У моєму розумінні, майбутнє України – у світлих розумах дітей, на плечі яких ліг тягар створення нового фундаменту для якісної освіти майбутніх поколінь. Проте, ворог руйнує не лише будинки, лікарні, мости та церкви, а ще й вже знищив 623 закладів середньої та вищої освіти, чим ускладнив навчання освітян. Проте, якщо сьогодні освіта залежить від нас самих та може продовжуватися навіть зараз завдяки психологічним тренінгам, сучасним технологіям, онлайн-платформам, освітнім проектам, то як діяти після завершення війни? Адже залишати те, від чого залежить майбутнє у тому ж стані, у якому воно є зараз, не є можливим.

На мою думку, першою сходинкою у покращенні якості освіти повинна стати поступова еволюція мовного питання. Воно повинно наскрізною ниткою проходити із іншими суспільно важливими питаннями без радикалізму, аби не викликати зворотній процес – розпалювання ненависті до російськомовних українців. Проте мова – код нації та я не бачу сенсу продовжувати штучну русифікацію нашої країни, проте століттями вона хворіє й від того не має змоги і сил розвиватись. Потрібно лікувати її разом на свідомому суспільному рівні. Що ж до освіти, то навіть російською «образование» – це створення людини за образом і подобою, а нашою «освіта» – просвітництво, світ.

Відносно до закладів освіти, то я вважаю, що окрім матеріального благоустрою, потрібно великий акцент зробити на саму систему освіти. Аби її поліпшити, насамперед, потрібно запросити представників наукової сфери із інших країн, аби вони поділилися досвідом із нами. Неодмінно повинно відбутися введення нових програм для забезпечення ширшого кола зору стосовно предметів не тільки для учнів, але ще й для викладачів.

Звідси ж і проведення якомога більше відкритих занять із представниками певних галузей для студентів ЗВО. Із власного досвіду можу зазначити, що спілкування із професіоналами у певній галузі значно збільшує зацікавленість у предметі, що розглядається, та дає змогу зацікавити можливих роботодавців у своїй кандидатурі.

Ще однією думкою є розширення програми обміну студентами. Ця програма існує в Україні вже багато років, проте дуже рідко особисто я зустрічала людей, яким ця можливість була представлена. Для студентів специфічних факультетів проходження практики зараз є досить складною місією саме через нестачу договорів університетів із відповідними підприємствами у інших країнах. Однак вирішення цього питання могло б посприяти підвищенню кваліфікації майбутніх фахівців та обміну досвідом у трудовій діяльності між країнами.

Потрібно підвищувати імідж викладачів шляхом підняття заробітних плат, аби вони мали більшу жагу та мотивацію. Мені здається дуже неправильним те, що я отримую більше, ніж люди, які дали мені знання та виховали у мені ті навички, якими я керую під час роботи. Надавати фінансові бонуси за стаж роботи та наукове звання. Одночасно збільшити

кількість спеціалістів та зменшити обсяг роботи, яку повинен охоплювати один педагог, щоб кожен відповідав за свій предмет і не розпилювався через брак кадрів на декілька. Це, на мою думку, може поліпшити викладання.

Потрібно проводити різноманітні курси та конкурси, конференції та семінари, де спеціалісти могли б підвищити свої навички та опанувати найактуальнішу інформацію. Корисними стануть навіть психологічні тренінги, сьогодні ми краще розуміємо, що викладачі мусять бути не тільки спеціалістами у своїй галузі, але ще й психологами. Навіть освітяни, що перебувають у відносно безпечних регіонах України, мають проблеми із відновленням навчання через психологічний стан та недостатню обізнаність, готовність за таких обставин. Учні та студенти, які мають змогу навчатися, повинні виступати у ролі метафоричного ППО задля захисту майбутнього, доступу до знань та можливості навчатися далі. Кожен з нас зараз знаходиться на своїй лінії фронту, тому повинен освідомити свою мету та з гідністю нести її далі. І у цьому дуже потрібна підтримка та розуміння викладача, тому, на мою думку, дуже важливим є створення курсів для педагогів, які включали б у собі матеріали з психологічної та військової допомоги.

Дуже суттєвою є проблема моніторингу результатів навчання. На мій погляд, ЗНО не може суттєво відображати якість навчання, оскільки складається воно лише наприкінці школи та у тестових завданнях завжди є шанс вгадати правильну відповідь, також воно є лише елементом контролю окремих знань з окремих предметів. Потрібен комплексний аудит, який не буде викликати у учнів занепокоєння, а стане звичною справою, проте буде мати дуже відповідальну роль. Наприклад, закордоном використовують програму PISA (Programme for International Student Assessment, Програма міжнародного оцінювання учнів), яка надає доказові дані про якість освіти, допомагаючи урядам країн світу змінювати освітні політики там, де це потрібно.

Ще з часів школи я навчаюся за неякісними або вже неактуальними підручниками. Потрібно ввести право надавати територіальним громадам централізовано замовляти у видавництва грифованій МОН України навчальний інструментарій під обрані школи цих громад модельні

програми. Замовлення територіальних громад має ґрунтуватись на замовленнях шкіл.

Проблема із інформацією, що викладається, стосується не тільки підручників, але ще й програми, зокрема, університетів, адже вона не відповідає реаліям сьогоdnішнього дня. Я згодна, що знати історію і взагалі те, що було раніше – дуже важливо, проте вивчати програму, після вивчання якої треба перевивчатися, аби працювати за професією – немає сенсу. Треба оновити матеріали, дати змогу не тільки вивчати теорію, що відповідає сучасному часу, але й проходити практику на устаткуванні, яке є вже звичним в усьому світі.

Як хімік, я стикнулася з проблемою власне на нашій кафедрі. Адже обладнання, на якому ми вчимося, залишилося ще з радянських часів. Взагалі, ця проблема стосується будь-якої сфери науки, адже нестача навичок у майбутніх вчених, технологів та інженерів негативно впливає на майбутнє цих професій. На мою думку, важливо привчати студентів працювати на оновленому обладнанні, адже роботодавець чекає вміння володіти їм, а не витратити час підприємства на те, щоб навчити нас приборкувати новітні технології.

Ми є свідками того дивовижного явища - національного єднання, якого країна не бачила з 2014 року. Здається, що не тільки українці об'єдналися сьогодні, а й весь світ з нами. Це має стати вікном можливостей для залучення кращих розумів країни задля її індустриального та економічного відновлення, задля створення кращого майбутнього України. І я дуже сподіваюся, що про нас не забудуть і після перемоги України, адже допомога буде потрібна і потім, в тому числі і у сфері освіти. Яка саме? Наприклад, співпрацею із провідними країнами, консультативні лекції та різноманітні конференції, які будуть відкритими для усіх охочих, можливі іноземні інвестиції у сферу освіти, розробка програм для безкоштовного навчання у різноманітних галузях наукових, технологічних та філологічних сфер.

Звісно, навіть за допомогою інвесторів, країна не відбудується в одну мить. Проте кожен з нас повинен розуміти, що шляхи для вдосконалення є. І освіті та науці слід приділяти не менше уваги, аніж армії, економіці та релігії. Адже це єдиний процес, який підштовхує нас до кращого життя.

Наука та освіта дають його за рахунок зусиль окремих особистостей, які поклали своє життя на її вівтар. І цих особистостей може бути набагато більше, якщо вже сьогодні почати будувати з початку та вкладати подалі, заохочувати та давати змогу рости майбутній інтелігентній, освіченій нації. Дуже скоро ми повернемося у свої домівки і почнемо будувати нову Україну, наш новий ще більш гарний та міцний дім, і по шматочкам заново збирати наші мрії та втілювати їх.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВІДНОВЛЕННЯ ОСВІТИ

Марія Кічова

Я вважаю, що освіта в нашому житті відіграє вагому роль. Всі ми народжуємося з певними задатками та дуже важливо розвивати їх. Адже успіх це дев'яносто дев'ять відсотків праці над собою і тільки один відсоток таланту. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

Кожній людині у цьому житті потрібні знання, бо вони допомагають уникати помилок. Сама по собі природа містить велику кількість прихованих таємниць і загадок. Щодня людина стикається з різною новою технікою та морем інформації, в якій необхідно вміти розбиратися. Освічена людина здатна набагато швидше досягати своєї мети. Водночас людина, що не має освіти й знань, припускатиметься тих самих помилок, доки не засвоїть один і той самий урок. Знання допомагають навчитися чогось нового та бути завжди на крок попереду.

Важливу роль у здобутті знань відіграє самоосвіта. Це звісно потребує наполегливості і старанності. Зазвичай люди, що займаються самоосвітою, прагнуть знати все та навіть більше. Вони намагаються розширити кругозір і дізнатися щось нове, що виходить за рамки програми. Якщо цей інтерес не буде пригнічений суспільством, то ця людина, напевно, буде успішною в майбутньому. Важливо, щоб людина сама хотіла удосконалити свої знання.

На мій погляд, здобуття вищої освіти свідчить про набуття людиною освіченості. Я маю на увазі вищу освіту, здобуту своїми знаннями, працею, а не куплену за гроші. Коли людина здобуває вищу освіту в хорошому вищі, нехай і платно, вона стає компетентною у багатьох сферах життя: комп'ютерна (інформаційна), соціальна, освітня галузі тощо.

Я вважаю, що вчитись необхідно, важливо постійно підвищувати свої компетенції та розвивати інтелектуальні здібності. У сучасному суспільстві відбувається швидка зміна одних професій іншими. Отже вкрай необхідно мати змогу швидко навчатися нового і набувати нових кваліфікацій. З розвитком інновацій у техніці й в освіті нам не уникнути проблеми нестачі кадрів. Освічені люди були потрібні та будуть потрібні завжди. Дослідники ж констатують, що сьогодення система педагогічної освіти, як і освіта України загалом, не має ефективних механізмів реагування на ситуацію, що змінюється. Тому тільки комплексний підхід може допомогти реалізувати головні завдання реформування освіти.

Що для цього потрібно?

По-перше можливість безперервного навчання. Тобто створення умов в яких послідовно і систематично викладається матеріал у певному, можливому для одноразового сприйняття обсязі.

По-друге пошук нових, відкритих і демократичних моделей управління, впровадження системи високопрофесійного наукового, аналітичного й прогностичного супроводу управлінських рішень, мінімізація впливу конкретних посадовців на процес управління освітою. Кінцева мета – зробити всіх учасників педагогічного процесу – від управлінців до батьків учнів – активними, реальними суб'єктами розвитку освіти. Зробити можливим розгляд ідей кожного з них, адже свіжий погляд нерідко приносить успіх для загальної справи.

По-третє підготовка вчителя і педагога. Це є центральне завдання модернізації освіти, засадничий принцип державної освітньої політики, бо саме держава забезпечує розробку й удосконалення нормативно-правової бази професійної діяльності вчителя та його соціального захисту.

Четвертим, звісно ж не за важливістю, є соціальне забезпечення і захист учасників освітнього процесу. Вирішення цієї проблеми здійснюється шляхом підвищення соціальних витрат на систему освіти, зарплати та стипендії, проведення активної соціальної політики.

Окремо слід винести на розгляд питання здоров'я. Як фізичного так і психологічного. Слід упевнитись, що кожен студент зможе звернутися і отримати кваліфіковану допомогу за потреби, а також в тому, що його

організм отримує вдосталь фізичних навантажень і немає перевтоми. Комбінація різних видів діяльності наразі є одним з найкращих рішень.

Вдосконалення технічного забезпечення також відіграє значну роль. Це і нові підручники і технічні журнали, документація – все, що допоможе студенту всебічно розвиватися у рамках своєї спеціальності і за її межами. Окремою проблемою є програми, необхідні для технічних спеціальностей. Як правило вони потрібні у подальшій роботі за фахом проте закупити тимчасові ліцензії на них коштує зовсім недешево. А таких програм для деяких спеціальностей потрібно навіть не дві чи три, а десятки. І варіанти всього два: створення вітчизняних аналогів, що будуть на рівні тих продуктів, що вже впроваджено до роботи, чи оптова закупівля для навчання майбутніх спеціалістів. В обох випадках потрібні досить вагомі внески з держбюджету.

На мою думку, все це стане можливим після нашої спільної перемоги. Не в останню чергу завдяки єдності і загального прагнення до вдосконалення усіх сфер життя, яке має стати нашою спільною метою.

ВИЩА ОСВІТА... ЯКОЮ ВОНА МАЄ БУТИ ПІСЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ?

Крістіна Луну

*Освіта породжує впевненість.
Впевненість породжує надію.
Надія породжує мир.
Конфуцій*

Перемога має змінити та оновити все наше життя, нашу свідомість; це такий крок уперед в майбутнє за новими звершеннями та досягненнями в усіх сферах діяльності суспільства. Як вища освіта буде розвиватися? Що для цього потрібно зробити державі?

Перш за все, хочу сказати, що вища освіта виступає гарантом індивідуального розвитку, інтелектуального, духовного й виробничого потенціалу суспільства.

Очевидно, що на сьогоднішнє економічне становище країни українська освіта не відповідає ані сучасним запитам з боку особистості та суспільства, ані потребам економіки, ані світовим тенденціям. Саме тому має здійснюватися **системна трансформація сфери для забезпечення нової якості освіти на всіх рівнях.**

Якщо розмірковувати, то процес реформування вищої освіти в Україні – він відбувається в складних умовах. Соціально-економічні, політичні, інтелектуальні зміни нашого суспільства, які відбулися, починаючи з двадцять четвертого лютого цього року, суперечливо позначилася на стані й перспективах розвитку вищої освіти. Тому на сьогодні основні стратегічні завдання реформування вищої освіти полягають в удосконаленні системи управління освітою, підвищенні якості конкурентоспроможності, доступності, ефективності фінансування освіти.

Переконана, що Україні потрібне якісне зростання у вищій освіті та наукових дослідженнях, тому варто нагадати про ті пріоритетні зміни, які неодмінно мають бути здійснені.

По-перше, однією з думок про поліпшення процесу розвитку виступає законодавча база бюджетної й податкової систем України. Вона полягає у формуванні конкретних економічних механізмів забезпечення галузі освіти. На сьогодні стан цієї бази не відповідає вимогам усіх рівнів управління, що, з цієї точки зору, є значною перешкодою на шляху підвищення ефективності діяльності галузі. Має потребу в удосконаленні податкове законодавство в частині оподаткування навчальних закладів і засобів підприємств, які спрямовані на підготовку персоналу.

По-друге, можна визначити, що нинішній процес акредитації не може належним чином забезпечити виконання всіх необхідних вимог. Це стосується насамперед запровадження внутрішніх систем забезпечення якості, гуманітарної складової освітнього процесу та акредитації структурованих програм. У цьому контексті варто очікувати великих змін, пов'язаних з розвитком внутрішньої культури вітчизняних університетів. Наприклад, внаслідок російської агресії проти України, яка має ознаки геноциду українського народу, **повсякчасне викладання виключно українською мовою в українських закладах вищої освіти стає морально-етичним питанням.**

По-третє, окрім того, величезні руйнування закладів освіти, вбивства, моральні втрати, завдані російськими загарбниками призвели до негативних змін. Як наслідок – розпорошеність академічних громад по великих територіях в Україні і за кордоном. Треба зазначити, що такий стан освіти неодмінно вплине на кількість і якість відновлених українських університетів після перемоги. Необхідно враховувати потреби національної економіки та особливості розвитку регіонів, включати ринкові важелі, у тому числі через запровадження всебічної університетської і зокрема фінансової автономії, а також формувати у вищій освіті державну політику, яка б окреслювала перспективи розвитку українського суспільства.

Наступним кроком до якісного підвищення якості освіти є інтеграційні процеси у вищій освіті нашої держави. Вони зміцнюють її, навіть в умовах конкуренції за престижність навчальних закладів, за кваліфікованих фахівців. Єдиний простір вищої освіти в Європі створює умови, за яких Україна стає відкритою, що породжує для вищої освіти нові можливості для розвитку. Це допоможе розкрити освітній експортний

потенціал України. У процесі адаптації вищої освіти європейських країн до визначених запитів суспільства на поліпшення якості освітніх послуг відбувається синхронізація національних систем педагогічної освіти. Важливим в таких умовах є не лише вміння використовувати власні знання, але й також вміти адаптуватись до нових потреб ринку праці, управляти інформацією, шукати її, активно діяти, швидко приймати рішення, а також навчатися.

Підводячи підсумок, можна сказати, що впровадження новітніх положень в освітній процес вищої освіти, а тим паче їх належне виконання, забезпечить реалізацію основних принципів вищої освіти: доступності здобуття якісної освіти кожним громадянином, інтеграції системи вищої освіти України в європейський простір та міжнародне співробітництво, рівність та незалежність ВНЗ у своїй діяльності, підвищення рівня підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням вимог сучасності, міжнародне визнання вищої національної освіти України.

Результативна державна освітня політика покликана змінювати ставлення суспільства до освіти та її наукового супроводу з огляду на перспективу реформування освітньої сфери в українському суспільстві.

РАЗОМ, ОБ'ЄДНАВШИСЬ, МИ ВПОРАЄМОСЯ!

Костянтин Майданюк

Війна. Ми ніколи і уявити не могли, що дізнаємося, що це таке, не зі сторінок підручників з історії, а з власного досвіду. Ми й уявити не могли, що таке можливо у 21 столітті у самому центрі Європи, у нашому домі – Україні. Те, що ми так успішно і дбайливо вибудовували протягом 30 років незалежності, зараз руйнується під градами та обстрілами агресору. Ті життя ні в чому невинних українців, які відібрав жорстокий і нелюдський ворог, вже ніколи не повернути. Але ми і весь цивілізований світ віримо у нашу перемогу, віримо у наших військових, у ЗСУ. Ми впевнені, що настане той день, коли мільйони українців, які втратили свій будинок, зможуть повернутися до мирної України, звільненої від рашистських окупантів. І тоді ми пліч-о-пліч почнемо відбудовувати нашу Україну: кожне місто, кожну вулицю, кожен будинок.

Після нашої перемоги над окупантами спостерігатиметься підвищений попит на кваліфікованих спеціалістів для відбудови зруйнованих міст та відновлення економіки. Для вирішення цієї проблеми треба вже зараз замислюватися над тим, як підвищити якість освіти, в якому напрямку рухатися та як заощадити велику кількість українців до отримання необхідної для підвищення економіки освіти.

Проблема якості освіти в Україні існувала ще до війни, незважаючи на те, що українці – одна з найосвіченіших націй. За статистикою, понад 80% випускників українських шкіл здобувають вищу освіту, але, при цьому, велика кількість з них у майбутньому мають проблеми з працевлаштуванням або працюють не за здобутою спеціальністю.

На мою думку, проблема освіти в Україні починається ще зі старших класів загальноосвітніх шкіл. У школах недостатньо уваги приділяють майбутньому вибору професій та особистим інтересам учнів. Усіх учнів старших класів вчать за однією освітньою програмою і навіть, якщо у старших класах існує поділ за напрямками освіти, то він досить умовний і існує виключно для вдалої здачі учнями ЗНО. Учням не розповідають, які професії потрібні в країні і, як наслідок, у майбутньому, вже здобувши

вищу освіту, молоді фахівці стикаються з тим, що їхня професія незатребувана на ринку праці.

Вирішити цю проблему можна переглядом освітньої програми для учнів старшої школи за прикладом країн заходу. Потрібно попередньо розширити список предметів на вибір та дозволити учням старших класів вибирати предмети, які будуть пов'язані з майбутньою бажаною професією. Таким чином, учні отримуватимуть більше знань у напрямі, якому вони в майбутньому бажають присвятити своє життя.

У вищих навчальних закладах, на мою думку, проблема стоїть гостріше. Багато державних ЗВО мають проблеми з фінансуванням, через що предмети викладаються за старими підручниками, які втратили свою актуальність десятиліття тому.

Для відновлення України, особливо у перші роки, буде важливою наявність кваліфікованих інженерів та технологів. Як студент технологічного факультету, я розумію, що зробити це буде надзвичайно складно, оскільки нас навчали розрахункам та роботі за застарілим обладнанням, яке вже давно ніде не використовується.

Доступ студентам до сучасної професійної літератури та до сучасного обладнання, звичайно, підвищив би якість освіти у ЗВО, позбавивши студентів необхідності переучуватися працювати на сучасному обладнанні та підвищення своєї кваліфікації на самій роботі.

Ще однією проблемою освіти як у ЗВО, так і в школах, є низька зацікавленість викладачів до викладання та, як наслідок, низька зацікавленість студентів до навчання. Педагоги мають не лише начитувати матеріал та працювати за заздалегідь складеною програмою, а й мотивувати студентів до навчання. Проте, знаходити нові підходи до навчання, які б мотивували студентів вивчати їхній предмет, дуже енерго- та часвитратно. Можна зрозуміти викладачів, які не хочуть витратити свій час та енергію на це за таку низьку зарплату, яку вони отримують. На мою думку, це несправедливо виплачувати таку зарплатню людям, які готують майбутніх спеціалістів для країни. Необхідно не лише підвищити зарплати викладачів, а й підвищити виплати за стаж, кількість наукових праць, вчене звання та ступінь. Таким чином, викладачі будуть мотивовані якісно викладати, а студенти будуть мотивовані навчатися.

Також, була б дуже корисною співпраця українських ЗВО з іноземними для обміну досвіду та наукового матеріалу. Наскільки мені відомо, наш університет співпрацює з кількома іноземними ЗВО і навіть бере участь у програмі обміну студентів. Проте, за все моє навчання я не відчув жодних переваг співробітництва з іноземними вищими навчальними закладами, і складається таке відчуття, що вони існують лише на папері для підвищення престижу університету.

Важливо розуміти, що підвищення якості освіти, як і відновлення України після нашої перемоги у цій жахливій війні, це питання не одного року, і навіть не одного покоління. Процес буде довгим і складним, який вимагатиме перегляду багатьох питань. Потрібно багато якісних фахівців, фінансів та сил, тому про підвищення якості освіти для наступного покоління українців варто замислюватися вже зараз. Але разом, об'єднавшись, ми впораємося з цим, як це робили багато разів. Лише разом ми зможемо відбудувати нашу рідну Україну, і стане вона сильнішою, сучаснішою та головне – знову мирною!

НАШЕ МАЙБУТНЄ В НАШИХ РУКАХ

Лілія Мінковська

З кожним днем поняття освіти, науки, навчання для нас зростають і набувають нового, глибшого значення. Буде влучно згадати слова великого мислителя Конфуція: «Багато чого не зробиш, поки не вивчишся. Але багато треба зробити, щоб навчитися». Цей вираз підкріплюють і слова Карла Крауса, який сказав, що «освіта – це те, що більшість отримує, багато хто передає та лише деякі мають» і він дійсно мав рацію. Усім відомо, що наразі Україна потерпає від «рук» країни-агресора чий наміри і дії призводять до жахливих наслідків і проблем в усіх сферах життєвої діяльності українців. Освіта, звісно ж, не є виключенням. Але ми незламні, ніхто не зможе запобігти і встати на шляху нашого духовного, культурного і освітнього розвитку. Отже, детальніше розберемо, якою буде вища освіта в Україні після нашої перемоги.

Вища освіта в Україні має довгу та багату історію, а українські вчені, що провели перші відкриття та новаторські дослідження в цій області стали частиною історії світового наукового прогресу. Серед них Борис Грінченко, Михайло Грушевський, Володимир Антонович та ін. Станом на 2021 рік в Україні налічуються понад 242 заклади вищої освіти, які займаються підготовкою великої кількості високоякісних фахівців різних спеціальностей.

Термін «вища освіта» визначається сукупністю систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадських якостей, морально-етичних цінностей та інших компетентностей, здобутих у закладах вищої освіти у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією. Законодавство України наголошує, що кожен має право на вищу освіту, незалежно від віку, статі, соціального і майнового стану, походження, мови, стану здоров'я тощо. Громадяни України вільні у виборі закладу вищої освіти, форми її здобуття і спеціальності.

Загальновідомим фактом є те, що рівень якості життя в світі та певній країні кількісно вимірюється індексом розвитку людського

потенціалу. Із плином часу освіта в Україні набула значного розвитку. Розвиток освіти – це процес визначення і досягнення цілей освітньої політики відповідно до потреб та ідеалів суспільства. Цей процес характеризується якісною зміною компонентів системи освіти, появою нових організаційних форм, інновацій та нововведень і перетворенням їхніх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, що забезпечує здатність системи освіти до успішного забезпечення потенціалу людського розвитку, нагромадження і розгортання нових можливостей суспільства. Сучасні здобувачі вищої освіти, як правило молодь, яка має великий потенціал до навчання, вони прагнуть здобути як можна більше професійних навичок і досвіду.

Відомо, що одним із багатьох аспектів розвитку освіти є освітня реформа, що представляє собою процес істотних змін у системі освіти, який зберігає незмінною основу існуючої структури, метою якого є перетворення освіти на більш досконалу, прогресивну, ефективну та таку, що відповідає сучасним вимогам. Для процесу реформування характерна легітимність, схвальність з боку влади, цілеспрямованість, ефективність, еволюційність тощо. Саме розвиток забезпечує поштовх до реформування освіти.

Закон України «Про вищу освіту» від 28 вересня 2017 року №1556-18 встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Українські ЗВО щороку випускають велику кількість спеціалістів, які за короткий час здатні займати керівні посади. Тим більш, вони є дуже затребуваними співробітниками навіть за межами нашої держави. Я вважаю, що це дійсно привід для гордості.

Після здобуття перемоги, по закінченню бойових дій, я глибоко впевнена, що Україна досягне певного економічного розвитку, разом з цим

державні відомства отримають можливість приділяти більше уваги розвитку вищої освіти, збільшуючи в неї інвестиції. Ми прагнемо покращувати та удосконалювати шлях здобуття вищої освіти, використовуючи деякі методи та досвід іноземних держав. Впроваджувати новітні технології, ідеї, сучасні методики задля ефективного засвоєння матеріалу студентами. Необхідно заохочувати населення до навчання, адже Україні потрібні розумні фахівці, які компетентні в найрізноманітніших напрямках, задля відновлення і подальшого удосконалення економічного і соціального життя громадян.

Що нас чекає у майбутньому? Мабуть, це питання постає перед кожним українцем. Ми маємо пам'ятати, що наше майбутнє в наших руках. Я впевнена, що Україна стане передовою, могутньою державою. Ми не тільки відновимо, але й примножимо рівень нашого життя. Відкритість до нового та постійне оновлення – запорука відповідності часу. Для досягнення цієї мети з боку освіти, розглянемо деякі тенденції сучасної освітньої галузі.

Нині люди все частіше обирають не якусь одну спеціальність на все життя, а синтез двох чи більше, працюють мультидисциплінарно, або ж змінюють напрямки кар'єри протягом життя. Вища освіта більше не асоціюється лише з вузьким поняттям «університет», адже сьогодні формальна та неформальна освіта працюють в синтезі, доповнюючи та підсилюючи одна одну. Друга тенденція, що суттєво впливає на сферу освіти – глобалізація, завдяки якій росте кількість студентів в світі і якість вищої освіти. Разом із цим зростає і конкуренція. Україна ж на світовому ринку освітніх послуг є дуже конкурентноспроможною.

Але ми маємо покращити доступ до України іноземних студентів і викладачів для наукового співробітництва, в першу чергу подолавши мовний бар'єр. Для цього вишам варто створювати умови для професійного розвитку, зокрема, для підвищення рівня англійської. Ще однією тенденцією є вплив інформаційних технологій. Один із наслідків цього – стрімкий розвиток дистанційної освіти, завдяки якій кожен має можливість вчитися в зручний час і спосіб, із будь-якого куточка планети.

Підводячи підсумки, слід сказати, що наразі роль та функції освіти та навчального закладу переживають справді фундаментальні зміни.

Змінилася сама суть освіти – це більше не колекціонування дат та назв, а в першу чергу формування поглядів і світогляду студента, сучасний університет – це, так званий, майданчик для відкритої комунікації та обміну думками. Як наслідок змін функцій і формату освіти змінюється також і роль викладача. Викладачі стають все менш прив’язані до певного навчального закладу, таким чином вони здатні давати цілу систему навичок для розвитку кар’єри, спираючись на власний досвід, демонструючи приклад успішної експертної та наукової діяльності. Варто пам’ятати, що освіта – це не про насилля, а про натхнення і створення бажання продовжувати навчатися протягом усього свого життя. Дуже сподіваюсь і вірю, що наша перемога вже близько і ми, нарешті, зможемо реалізувати всі наші плани!

ОСВІТА МАЄ ЙТИ «В НОГУ» ІЗ МАЙБУТНІМ

Олександра Мураховська

На даний момент, на ринку праці, має попит велика кількість професій, які не відповідають фінансовим забезпеченням. Наприклад, взяти сферу освіти та педагогічної діяльності. Освіта – одна з найважливіших постулатів в житті кожної людини. Впродовж садочка, школи та вищих навчальних закладів, людину супроводжують вихователі, вчителі, викладачі та куратори навчальних процесів, які душу вкладають в свою справу, щоб були результати роботи та освіченість населення.

Проте, відійшовши від теми навчання, існує достатньо велика проблема з державним забезпеченням усім необхідним для надання освіти та неодмінно оплатою цієї вагової праці. До того ж, зважаючи на те, що вся програма вийшла на новий рівень – он-лайн, водночас і на деградацію, через обмеження з Covid19, війною, яка дуже не очікувано розпочалася, взаємодія викладача з учнями зменшилася та потерпає від багатьох змін. Питання викликає й свідоме безвідповідальне відношення батьків та самих учнів до своєї освіти.

Що потрібно для поліпшення становища? Я вважаю, що зміна ставлення до освітнього процесу, дасть змогу розвитку особисто, та можливості й надалі. Так як, багаж знань, який в нас є, може вдосконалюватися та набувати нових професійних звершень. До слова, нічого не стоїть на місці, все постійно змінюється та саморозвиток людини, новий спеціалізований напрямок, на базі вже пройденого етапу освіченості, дасть змогу відчинити двері в підвищенні кваліфікації та можливості йти «в ногу» із майбутнім.

На мою думку, буде доцільним вдосконалення технологічних процесів освітніх програм, збільшення та поліпшення наукових видавництв, літератури, історії. Зменшення навантаження на викладачів, що дуже може допомогти знайти індивідуальний підхід до школярів, шляхом скорочення кількості учнів в класі. Підвищення оплати праці освітян, можливо наштовхнуло б та заохотило випускників і в

майбутньому, йти у ЗВО з напрямом педагогічної діяльності. Цим самим, збільшився б потік нових викладачів з продуктивними пропозиціями покращення викладацької справи.

Стосовно подій сьогодні, маю надію на нашу спільну перемогу. Яка надихне на розвиток нашу країну знову, з новими силами.

Оскільки Україну знають в багатьох країнах Світу, це дасть можливість підвищити рівень освіти за рахунок включення та підтримки Європейських стандартів навчання та оцінювання знань. Також не забувати про міжнародні конференції та обмін досвідом, за рахунок яких, буде підвищуватися поступово та постійно рівень кваліфікації працівників учбових закладів, як і в інших сферах діяльності.

Я думаю, що персональне відношення кожного студента до своєї освіти та самовдосконалення, на власному прикладі можу сказати, має нереально велике значення в подальшому нашої науки, освіченості та країни. Більше роботи над собою – вищий рівень знань, а також більше практичних навичок, можливостей в житті та вирішенні питань.

Переоцінка цінностей, наздогнала всіх разом та кожну людину в окремому порядку. Все у наших руках. За рахунок вище наведених роздумів, з такими корективами та новими перспективами, йдемо до великих успіхів.

ВМОТИВОВАНІСТЬ СТУДЕНТІВ І ЯКІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Подуфалов В'ячеслав

*«Я не допущу освітнього мародерства»
Сергій Шкарлет*

Під час війни в Україні навчання дуже ускладнено: частина учнів та педагогів були вимушено переміщені, інша частина знаходиться на тимчасово окупованих територіях. Більш ніж 23 тисячі педагогічних працівників і понад 600 тисяч учнів виїхали. Зараз перед нами стоїть багато питань, одне з найважливіших – як зміниться вища освіта після перемоги України? Перш ніж заглядати у майбутнє, треба подивитись яким було довоєнне навчання а також, як навчання проводиться саме зараз під час війни.

Останні декілька років наш та більшість інших українських університетів перебували на дистанційному (або змішаному) навчанні через пандемію вірусу COVID-19. За ці декілька років у нас була можливість об'єктивно оцінити дистанційну форму навчання та порівняти її із звичайною очною формою. Тож чи дійсно дистанційне навчання може порівнятися із звичайними очними парами? Які проблеми дистанційного навчання та як їх позбутися?

Чи не єдиною проблемою дистанційного навчання є вмотивованість студентів. У будь-який час студенти мають біля себе комп'ютер або телефон із доступом в інтернет та можуть використовувати його для списування. Те, що вчитель не має можливості перевірити, чи не шукає студент інформацію у інтернеті під час написання модульною контрольної роботи, яка є перевіркою здобутих знань, насправді є великою проблемою, бо здобуті таким чином оцінки студента ніяк не відображають справжній рівень його знань. Але спосіб надання інформації при дистанційному навчанні (презентації, відеоролики, активна робота із студентами замість звичайного зачитування лекційного матеріалу) більш цікавий, тому сприймається та засвоюється студентами набагато краще, адже у більшості

випадків відпадає необхідність звертатися до інтернет-ресурсів із метою списати щось.

Все ж таки велика кількість опитувань вказує на те, що навчання в режимі online має багато переваг та більше подобається як студентам, так і викладачам. За даними опитування Державної служби якості освіти, в оцінках учнів якості організації дистанційного навчання спостерігається впевнена позитивна динаміка. Зокрема, 70% учнів задоволені організацією дистанційного навчання. Порівняно з минулим роком цей показник зріс на 15%. Чому я вважаю, що потрібно було розібратися із якістю дистанційних занять перш ніж говорити про те, що буде після перемоги?

Міністр освіти та науки Сергій Шкарлет в ефірі національного телемарафону у четвер, 14 квітня повідомив, що з початку російського вторгнення повністю зруйновано майже 90 навчальних закладів, понад 33 заклади вищої та професійної освіти переїхали до інших регіонів. Крім того на Львівщині 24 тисячі переміщених школярів. Освітня інфраструктура Західного регіону - не тільки Львівщини - не розрахована на таку кількість дітей. Крім того, багато шкіл сьогодні використовуються як тимчасові прихистки для внутрішньо переміщених осіб.

Під час війни росія, як агресор, не припиняє обстріл усіх територій України, незалежно від того, де йдуть бої. Крилаті ракети кожного дня знищують цивільну інфраструктуру України, серед яких в тому числі і заклади освіти. І поки у ворога не закіняться ракети, або поки не завершиться ця війна – ці обстріли не будуть припинені, що означає тільки одне - з кожним днем освітніх закладів по всій країні залишається все менше, тому у частині регіонів очне навчання просто не буде можливо фізично. Тому я вважаю, що деякій період, навіть після перемоги, велика частина закладів буде продовжувати працювати у дистанційному режимі. Саме через це, на мою думку, потрібно намагатися максимально покращити методи дистанційного навчання, щоб надати студентам ту мотивацію, якої в них може не вистачати.

Як же зміниться освіта після перемоги? Все залежить від того, як освіта буде виглядати під час війни, чи будуть ще більше адаптуватися та змінюватися методи викладання, щоб дистанційне навчання за якістю не відрізнялося від очного.

Одним із важливих пунктів, які точно буде змінено у освіті є вплив та кількість російської мови і культури. Міністерство освіти і науки України почало переглядати необхідність вивчення творів російських письменників на уроках зарубіжної літератури в школах. Незабаром наявність проросійських наративів проаналізують також програми інших предметів, адже зараз внутрішнє обурення та агресію викликає будь-який пов'язаний з рф наратив. Також сьогодні абсолютна більшість громадян України (83%) за те, щоб українська була єдиною державною мовою в нашій країні, багато російськомовних людей зараз переходить на рідну українську мову у повсякденні, бо не хочуть мати нічого спільного із окупантами та загарбниками. Така думка, згідно з результатами опитувань, проведених наприкінці березня, домінує в усіх регіонах, вікових та мовних групах.

Система освіти зазнає та ще буде зазнавати великих змін, саме тому потрібно адаптуватися та звикати до неї вже зараз. На цей час дистанційне навчання не є повноцінним аналогом очного, тому ми маємо робити все можливе, щоб максимально наблизити його якість до прийнятих стандартів, бо хто захоче лягти під ніж лікаря, який 5 років просто слухав лекції у zoom? Для цього потрібно ще багато зробити, як студентам, так і викладачам, але я вірю, що разом ми зможемо подолати будь-які труднощі: будь то недосконалість освіти або російсько-фашистська навала.

Список використаних джерел

1. <https://t.me/SerhiyShkarlet/188>
2. <https://www.slovoidilo.ua/2022/04/14/novyna/suspilstvo/mon-nazvaly-kilkist-povnistyu-zrujnovanyx-navchalnyx-zakladiv-ukrayini>
3. <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-ya-ne-dopushu-osvitnogo-maroderstva>
4. <https://armyinform.com.ua/2022/04/15/ukrayinizacziya-vijnoyu-osvita-ta-mova-v-umovah-rosijskoyi-agresiyi/>
5. <https://www.uopeople.edu/blog/online-learning-good-as-face-to-face-learning/>

ОСОБЛИВА РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПІСЛЯВОЄННОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ірина Соколовська

Сучасне суспільство та державу не можна уявити без розвитку освіти і науки, які є рушійною силою прогресу суспільства, економічних, соціальних і правових досягнень. Освіта і наука є головними чинниками, які впливають на рівень та якість життя кожного громадянина країни.

Важливу роль у формуванні особистості відіграє, насамперед, наявність вищої освіти. Отримавши базові знання у школі, учень має загальні уявлення у тих чи інших галузях знань, може вирішувати типові завдання і проблеми, має розвинений кругозір. Роль вищої освіти має дещо інші завдання у формуванні особистості. Завдяки отриманню багатопрофільних комплексних знань, студент має можливість розвиватися у багатьох галузях, формувати власну думку щодо різноманітних питань, таким чином, розширюючи свій кругозір. З огляду на вище вказане, я вважаю актуальним, саме у відношенні до вищої освіти, вислів Жан-Жака Руссо: «Мета освіти повинна бути швидше в тому, щоб навчити нас як думати, чим про що думати».

Зважаючи на складний для України час, освіта відіграватиме особливу роль у післявоєнному розвитку країни та її відбудові. Зараз чимало підприємств та компаній у різних сферах не мають змоги працювати зовсім або працювати на повну силу. Зруйновано тисячі кілометрів доріг та заблоковано порти, які давали б можливість постачати продукти та товари у регіони й експортувати у інші країни. Не засіяно різноманітними культурами багато гектарів землі, що спричинить зростання цін на продукти у нашій країні. Зруйновані лікарні, школи, дитячі садки, університети, культурні пам'ятки. Цей перелік можна продовжувати нескінченно довго. Усі наведені явища негативно відображаються на економіці нашої країни, що у подальшому потребуватиме залучення висококваліфікованих спеціалістів для розвитку України після нашої перемоги.

На жаль, зараз існує така тенденція, що чимало талановитих студентів і викладачів змушені переїжджати до інших країн у пошуках гідної оплати праці та можливості гарного працевлаштування. Післявоєнний розвиток України вимагатиме знань та вмінь саме талановитої молоді, а також досвіду викладачів, які «вирощуватимуть» гарних спеціалістів. На мою думку, якісна підготовка спеціалістів, незалежно від сфери діяльності, полягає у зацікавленні та мотивації студентів до одержання знань.

Створення мотивації до навчання потребує інноваційного розвитку вищих навчальних закладів. Насамперед, зараз у багатьох університетах досі переважає лекційно-семінарська модель занять. Мені, як студентці, цікавіше отримувати нові знання на основі власного досвіду, одержаного на лабораторних, практичних заняттях. Також, зазвичай, програма вищих навчальних закладів не передбачає проходження виробничої практики, стажування молодих спеціалістів безпосередньо на підприємствах, де згодом майбутні спеціалісти могли б влаштуватися на роботу. Важливою є і проблема матеріально-технічного забезпечення вишів, через яку у студентів не має можливості працювати на сучасному обладнанні.

Оскільки Україна прагне відповідати європейським стандартам не лише у галузі освіти, а й промисловості, то доцільно звернути увагу на поглиблене вивчення іноземної мови, зокрема англійської. Найкращий шлях до вивчення іноземної мови, як відомо, це спілкування із носіями мови. Спілкування безпосередньо із знавцем тої чи іншої мови може відбуватися дистанційно (у Скайпі чи інших доступних мережах) чи наживо. Корисно було б влаштовувати табори для охочих вивчити мову або ж організувати стажування українських студентів закордоном. Таким чином, людина змогла б не лише вдосконалити знання мови і культури, а й перейняти досвід за тією спеціальністю, за якою навчається.

В останні декілька років в Україні все частіше навчання проводиться із використанням дистанційної форми, спочатку через пандемію, а зараз через війну. Дистанційне навчання є новою формою навчання, тому виникає чимало питань як якісно організувати навчальний процес. З одного боку, дистанційне навчання має багато переваг, зокрема для здобувачів вищої освіти. Оскільки, кожен студент зі школи має певний багаж базових знань, то може зрозуміти матеріал, не лише слухаючи

лекцію в аудиторії університету, а й вдома або будь-де, що дозволяє отримувати нові знання не залежно від місця знаходження. Таким чином, студент має більше часу та можливостей для саморозвитку, одержання досвіду роботи за спеціальністю, заробітку. Зі свого боку, викладач повинен виробити такі методики навчання, щоб зацікавити людину вдосконалювати знання у тій чи іншій галузі.

Окрім переваг дистанційного навчання, існують і вагомі недоліки. Така форма навчання використовується в Україні лише протягом декількох років, а отже не всі учасники навчального процесу змогли адаптуватися. Педагогам бракує досвіду для використання інноваційних технологій у проведенні занять, у деяких випадках матеріал, який викладався раніше, не є актуальним у наш час. Набагато складніше пояснювати якісь речі через екран монітору, коли у студентів виникає набагато більше питань, ніж відповідей. У свою чергу студенти не завжди відповідально відносяться до вивчення дисциплін дистанційно. Хтось у відведений для заняття час займається своїми справами, хтось – не завжди має можливість бути присутнім через поганий зв'язок. На мою думку, сучасний світ потребує реформування вищої освіти із використанням дистанційної форми таким чином, щоб кожен був зацікавлений в одержанні знань та мав можливість це зробити.

Підсумовуючи все сказане, моє бачення вищої освіти після перемоги України виглядає наступним чином. Вища освіта є доступною для всіх охочих, але водночас, студент має високий рівень мотивації до навчання та свідомо обирає спеціальність, за якою хоче будувати свою кар'єру. Держава має забезпечити працевлаштування майбутнього спеціаліста та гідну оплату його праці, аби запобігти виїзду кваліфікованих кадрів закордон. Україна потребуватиме висококваліфікованих працівників для відродження країни на економічному, соціальному, промисловому фронтах після нашої перемоги.

НАВЧАННЯ ЗАЗНАЄ ВЕЛИЧЕЗНИХ ЗМІН

Михайло Хименко

*«Система вищої освіти вже не буде такою, як це було до війни,
бо буде глобальне переосмислення»*

Сергій Бабак

Не можна не погодитись з висловлюванням голови парламентського комітету з питань освіти і науки України, але потрібно вирішити як саме до нього ставитись. З жалем через те, що освіта зазнає непоправних змін? Чи з гордістю, адже всі зміни до кращого?

Для початку треба дізнатись про які саме зміни йде мова. «Я не впевнений, що у нас вистачить ресурсів, щоб утримувати ту систему вищої освіти, яка була до цього. Я не впевнений, що у нас для цього всього будуть ресурси. Ми будемо переосмислювати та об'єднувати виші, та будемо будувати нові на місці тих, котрі знищені», - каже Бабак.

Судячи з даних Міністерства Освіти та Науки України станом на 31 березня повністю зруйновано 1 заклад вищої освіти (далі ЗВО) і пошкоджено 18. На жаль, це не кінцеві значення, адже, судячи з дій рашистів, єдиною ціллю для них є вчинення максимальної шкоди об'єктам інфраструктури та культурної спадщини, тому кінцеві значення знищених та пошкоджених ЗВО пророкувати просто не можливо. Є досить велика ймовірність того, що після перемоги кількість працюючих ЗВО значно зменшиться, що сильно вдарить по можливості випускників отримувати якісну вищу освіту.

Якщо збільшити кут зору, то можна зрозуміти, що проблема далеко не тільки в кількості зруйнованих та пошкоджених ЗВО. Також велику проблему становитиме кількість пошкоджених та зруйнованих закладів середньої та професійної освіти. Станом на 31.03.2022 зруйновано 61 та пошкоджено 356 закладів середньої освіти, зруйновано 5, пошкоджено 45 закладів професійної освіти.

Велика кількість пошкоджених закладів фахової освіти свідчить про те, що кількість учнів шкіл, що йдуть з 9 класу зменшиться, адже конкурс на місця в закладах професійної освіти буде більшим, це значить те, що менша кількість випускників 9 класів зможе вступити до таких закладів. Такий розклад подій значить, що у випускника є високий шанс потрапити в армію, через відсутність відстрочки. Думаю, що велика кількість людей, які застали війну думатимуть, що наявність військового звання після проходження строкової служби зобов'язуватиме їх мобілізуватися, якщо війна, або збройний конфлікт повториться. Для деяких випускників такий розклад подій не є бажаним, тому варіант продовжити навчання до 11 класу дасть можливість вступати у ЗВО.

Але чи так все просто з навчанням у закладах середньої освіти? Всі учні та студенти уже відчули на собі «радоші» дистанційного навчання. На превеликий жаль, результативність такого типу навчання лишає бажати кращого. Звертаючись до звіту голови Державної служби якості освіти Руслана Гурака за 2021 рік можна побачити, що, хоча динаміка якості дистанційного викладання і росте, але найбільшою проблемою все ще лишається відсутність мотивації у учнів, про що засвідчили 44% викладачів, що приймали участь в опитуванні.

Про що свідчить відсутність мотивації? Вона свідчить про те, що середня якість знань учнів знижується відносно попередніх років, що може призвести до зниження планки мінімальних знань до вступу у ЗВО. У довгостроковій перспективі це може означати, що рейтинг українських закладів вищої освіти падатиме на міжнародному ринку, що призведе до відтоку потенціальних студентів у країни з більш «вагомими» дипломами. Це ще буде підсилюватись збільшенням євроінтеграції країни та фактичним стиранням кордонів з країнами ЄС.

Звісно, не можна казати тільки про студентів та учнів. У часи мобілізації багато викладачів були вимушені покинути свою звичну роботу для того, щоб стати на захисті своєї країни. Деякі з них повернуться до викладання після перемоги, а деякі – залишаться назавжди в пам'яті як ті, хто не злякався переважаючого ворога і стояв до кінця.

Після перемоги буде велика кількість роботи, яку треба робити терміново. Будь то розбір завалів, або налагодження систем постачання,

які були зруйновані. Можна прогнозувати, що частина викладачів та студентів ЗВО виступлять добровольцями, які підуть відновлювати свої країну руками, адже це «найбільше, що вони можуть зробити» для досягнення скорішого повернення до нормального життя.

Як висновок я можу з впевненістю сказати, що система навчання зазнає величезних змін. На жаль, ці зміни будуть негативними, але якщо ми зможемо пройти ці зміни і повернути якість навчання на довоєнний рівень, або, навіть, підвищити його – це покаже всьому світові, що українці це той народ, який все своє існування боровся за свою незалежність, це у нас в крові і ніхто не має права посягати на цілісність наших кордонів.

Список використаних джерел

1. «Практикум підготовки і написання есе» - Добротенко М. – Київ 2018.
2. <https://cedos.org.ua/researches/osvita-i-vijna-v-ukrayini-24-lyutogo-1-kvitnya-2022/>
3. <https://saveschools.in.ua/>
4. <https://osvita.ua/vnz/86190/>
5. <https://osvita.ua/vnz/86190/>
6. <https://t.me/SerhiyShkarlet/188>
7. <https://osvita.ua/school/85819/>

ЯКІСНА ОСВІТА В РІЗНИХ КУТОЧКАХ ЗЕМЛІ

Ярослав Хлібанівський

Війна внесла значні зміни в життя багатьох українців та в діяльність різних організацій суспільства. Не винятком стала і освіта, яка є однією із найважливіших сфер виховання підростаючого покоління, молоді та підготовки висококваліфікованих фахівців. Воєнні дії змусили викладачів різних ланок зовсім по-іншому підійти до викладання матеріалу та опанування новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями.

Спочатку це спричинило погіршення якості та доступності освіти, а також загострення низки освітніх нерівностей: відсутність технологій, різні умови навчання. Але з кожним днем незважаючи на нові умови праці, навчання – якість освіти удосконалювалась. Попри зруйновані школи, коледжі, університети, вимушене переселення, постійні повітряні сирени навчальний процес продовжується, учні, студенти і надалі отримують освіту.

Усупереч найскладнішому часу в Україні продовжує здійснюватися освітній процес там, де дозволяє безпекова ситуація. Учні та студенти, які покинули свої домівки, повернулися до навчання, як в Україні, так і за кордоном.

Війна змінила погляди кожного українця та змусила замислитися над тим, яким буде життя після її закінчення, які відбудуться зміни в різних галузях суспільства, наприклад, в освіті.

На мою думку, спосіб подання навчального матеріалу студентам або учням зазнає змін. Викладачі будуть використовувати презентації навіть на очних лекціях в університетах, тому що це позитивно впливає на сприйняття інформації. Подача матеріалу за допомогою графіків, схем та зображення стає простою і зрозумілою, так як студент відразу може зв'язати графічну частину з поданим матеріалом.

Нова система освіти повинна бути достатньо автономною, що сприятиме полегшенню навчального процесу навіть в період коли учні і студенти займаються самостійно.

Крім того, будуть друкуватися нові методичні вказівки для практичних занять, які більше наближені до реального використання в умовах виробництва. Часто від студентів чи випускників можна почути, що приходячи на виробництво їм доводиться навчатися повністю з нуля, тому в студентів з'являються питання: “Навіщо треба були ті практичні заняття в університеті якщо знову доводиться все вчити з самого початку?”. Тому введення нових прогресивних методів навчання майбутніх спеціалістів стане інвестицією в більш професійне та простіше інтегрування майбутніх працівників.

З впевненістю можу сказати, що система освіти вже не буде такою, як це було до війни, це буде глобальне переосмислення орієнтирів, цілей та цінностей. На мою думку, вона буде розвиватися в напрямку європейської освіти та буде відповідати її вимогам. Вищих навчальних закладів в Україні стане значно менше, відбудеться їх реорганізація. На перший погляд може здатися, що вища освіта стане менш доступною та зазнає занепаду, але це не так. Такі заходи сприятимуть вступу у вищі навчальні заклади більш обдарованої молоді та розвитку освітніх навчальних закладів 2 та 3 ланки.

Перш за все освіта буде направлена на створення комфортних умов навчання та роботи для учнів, студентів та викладачів, щоб кожен зміг безперешкодно отримувати знання та працювати. Також буде спостерігатися гармонійне поєднання навчання та практики з подальшим місцем влаштуванням. Діяльність багатьох закладів буде ґрунтуватися на співпраці з іноземними університетами, компаніями, що надасть можливість підвищувати кваліфікацію співробітників, вдосконалювати програми та дисципліни, організовувати літні школи, обмін викладачами та студентами, стажування професорсько-викладацького складу.

Я сподіваюся, що новий напрямок розвитку освіти відійде від старих форм навчання та буде базуватися на впровадженні інноваційних методик викладання та співпраці навчальних закладів із роботодавцями. Це створить нові перспективи для саморозвитку, підвищення зацікавленості, креативності студентів. А також сприятиме отриманню професійних навичок, які відповідатимуть потребам суспільства.

Кожен студент після закінчення навчального закладу зможе себе реалізувати в тій сфері, яка найбільше відкриває його творчий потенціал.

На мою думку, навчання після війни буде здійснюватися не тільки в очному форматі. Будуть впроваджуватися програми із організації дистанційного навчання: курси, семінари, вебінари, тренінги. Все це надасть можливість здобувати знання, підвищувати свій професійний рівень людям різних вікових, соціальних категорій, професій. Не зважаючи на місце проживання, люди зможуть отримувати освіту в різних куточках Землі. І це дасть змогу поставити розвиток освіти на більш вищий рівень.

ЯК МИ МОЖЕМО ПОКРАЩИТИ НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Анастасія Чабан

З кожним роком зростають людські потреби: і в плані особистих потреб, і їжі, і освіти, і розвитку, тощо. На жаль, останні три роки життя нам надає чи неприємні сюрпризи, чи уроки життя у вигляді вірусу Ковід, а потім найстрашніше – війни. Звісно, ніхто не хоче жити у страху та умовах повного нерозуміння ситуації. Але, на жаль, ми почали звикати до нашої реальності. Діти потроху починають вчити уроки, студенти заходять на пари, дорослі виходять на роботу. Хоча, це новий, неприємний досвід у нашому житті, це дає нам деякі навички – ми вже вміємо підлаштовуватися під будь-яку ситуацію.

Світ почав змінюватися, від звичної денної форми навчання – ми перейшли на дистанційну, потім і зовсім на деякий час призупинили навчання через війну. Організування навчального процесу було стандартним роками, але складнощі змінили нашу звичну форму навчання. Виникає питання: що буде після нашої перемоги? Як ми можемо покращити навчальний процес для студентів та дітей? Як відбудуємо те, що знищено?

По-перше, давайте згадаємо, як ми себе почували у перші дні війни: цестрах, нерозуміння, що відбувається, як краще вчинити, як врятуватись і багато інших питань. Через декілька тижнів після «народної паніки», ми вже ходили до супермаркетів під обстрілами за хлібом. Тобто це значить, що ми вже не боїмося. Другий етап – у людей «прокинувся» патріотизм. Так само буде з відбудовою України і в тому числі навчальних закладів. Спочатку не знаєш за що схопитися, а потім піде колективна зібранаробота.

Запровадження державно - громадської моделі управління навчальним закладом передбачає залучення до управлінських процесів широкого загалу громадськості, батьків, громадських організацій. Одним з головних напрямів оновлення управлінської діяльності є набуття знань і вмінь щодо управління якості освіти як соціальною системою.

Метою управління є не підтримка функціонування навчального закладу, впровадження новітніх технологій у навчально-виховний процес, а створення умов для його розвитку. Розвиток – це види змін для цілеспрямованого управління цими змінами у кожному навчальному закладі має бути науково обґрунтований механізм, який дозволить відстежувати зміни для подальшого прогнозування та регулювання діяльності закладу.

Якість вищої освіти – це багатовимірне поняття, яке охоплює усі сторони діяльності вищого навчального закладу: навчальні та академічні програми, навчальну і дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і студентів, навчальну базу і ресурси.

У широкому розумінні якість вищої освіти розглядають як збалансовану відповідність процесу, результату і самої освітньої системи меті, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти; у вузькому – як перелік вимог до особистості, освітнього середовища й системи освіти, яка реалізує їх на певних етапах навчання.

Якість процесу вищої освіти – це якість технології освіти, використання активних форм навчання, контролю освітнього процесу, якість мотивації викладацького складу на творчість і ефективність педагогічної роботи, якість ставлення студентів до освіти, інтенсивність освітнього процесу, управління освітою, методи презентації знань.

Які пункти можуть допомогти підвищенню якості освіти? Постійне підвищення наукової ерудиції, педагогічної майстерності викладача, раціональне використання часу на заняття, врахування індивідуальних особливостей учнів, створення умов для творчості в індивідуальній і колективній діяльності, упровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес, комплексне планування занять.

Також дуже важливі пункти, які залежать від викладача: якісне планування освітнього процесу, якісне проведення занять, вміння здійснювати моніторинг навчальних досягнень учнів та корекцію в організації навчально-виховного процесу.

Отже, я вважаю, що покращення освіти, особливо при цих умовах, в яких ми зараз живемо, має бути і буде! Наш народ прагне свого розвитку, та розвитку своїх дітей. Відбудуємо, вивчимо, прагнемо!

НЕМАЄ МЕЖІ ДОСКОНАЛОСТІ В ОДЕРЖАННІ НОВИХ ЗНАНЬ І ДОСВІДУ

Кароліна Шульженко

Однією з головних проблем становлення підлітка як професіонала є недостатньо високий рівень вищої освіти, зокрема й в Україні. І для його покращення, потрібно вжити певну кількість заходів та спроб з боку викладачів, міністерства науки та загалом усієї навчальної системи України. Вирішення проблем з якістю освіти не може бути швидким, тому що проблеми накопичувалися довгі роки. На мою думку, до заходів, які можуть дати відносно швидкий та якісний ефект, потрібно точно віднести: залучення фахівців/професіоналів у вузькій сфері / предметі, кваліфікація викладачів, співпраця з іноземними закладами вищої освіти, а також правильний та раціональний розподіл бюджету країни.

І так, перше, що я хочу виділити, це залучення професіоналів у конкретному предметі, питанні для більш глибокого та детального вивчення студентів та власне привернення їхньої уваги. З власного особистого досвіду можу сказати це працює, це дійсно занурює в тему, і зацікавлює, тому що ти розумієш, що людина знає про що говорить, впевнено доносить інформацію в маси. Такий досвід стався зі мною на другому курсі мого першого університету, коли до нас приїхав професор з Америки, щоб розповісти про новітні нанотехнології в медицині та фармації. Всі уважно слухали 3 години, і коли він закінчив, ми хотіли продовження, тому що розуміли, що ця інформація унікальна і її буде неможливо знайти.

Я вважаю, якщо хоча б раз на декілька місяців запрошувати або здійснювати обмін викладачів з різних університетів світу, це б розширило рамки свідомості та професійного мислення студентів, можливо б дало поштовх для розвитку нових ідей, бажання пройти навчання в іншій країні, і також поштовх для вивчення іноземних мов. Можна було б інтенсивніше зайнятися укладеннями міжнародних договорів з іноземними ЗВО, для обміну студентами та можливістю отримати роботу відразу в двох країнах

світу, це дозволило б залучити ресурси та досвід партнерів до покращення якості вищої освіти.

Друге, і не менш важливе, це доступ університетів до сучасної наукової та методичної літератури, інших освітніх ресурсів, у тому числі віртуальних. Варто оновити матеріально-технічну базу університетів, придбати сучасне наукове та навчальне обладнання, для цього потрібно вкладати та правильно розподіляти бюджетні гроші для університетів, і звичайно ж у свою чергу спочатку збільшити обсяг передбачуваного бюджету країни для ЗВО.

Ще одним важливим етапом для покращення якості освіти є не лише тестування учнів, а й викладачів, підвищення їх кваліфікації, це один із факторів успіху для розвитку спеціалістів. Тому що це змушує старанно готуватися, не зупинятися на досягнутому в плані педагогічної кар'єри та обсязі знань, яким володіє викладач. Чим якісніша буде підготовка спеціаліста, тим вищий рівень знань буде у студентів, внаслідок більша кількість майбутніх професіоналів своєї справи в нашій країні.

Ще дуже важливо не обмежувати в мові чи методі викладання та вивчення, не викладачів, не студентів, адже це не має особливого значення, а на результат знань може вплинути. Якщо взяти дві людини з однаковими знаннями, але при цьому одна з них говорить російською, інша українською, чи це говорить про те, що один з них спеціаліст "нижчого сорту"? Як приклад в останні роки, особливо в Україні, всі викладачі були змушені перейти на викладання виключно українською мовою. Спостерігаючи за людьми які говорять все своє життя російською, 40,50,60 років, намагаються донести інформацію ламаною українською, я можу сказати, що це дуже погіршує якість навчання, розуміння та інтерес предмета до цього предмета.

І так, у висновку хочу сказати, що для покращення якості вищої освіти в Україні, насамперед має бути бажання влади та системи освіти загалом для зростання та розвитку, бажання мати найкращих фахівців у своїй країні, яких самі виростили та вивчили. Пробувати всі ідеї, випробовувати всі можливості, ніколи не зупинятися на досягнутому і продовжувати все більше розвиватися, адже немає межі досконалості, особливо в отриманні нових знань і досвіду.

РОЛЬ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Юлія Ягунова

Яка роль саморозвитку особистості в сучасному світі? З якою метою і взагалі чи потрібно покращувати якість вищої освіти? Я думаю, що всім відомо – сучасний навчальний процес ще далекий від ідеалу. Є проблеми та труднощі, які погіршують процес навчання. І сьогодні я хотіла б обговорити з вами проблему якості вищої освіти в нашій країні. А також запропонувати варіанти покращення освіти в майбутньому.

Щодо якості освіти, українські державні університети залишаються повністю залежними від держави, тому не мають можливості прийняти на себе відповідальність за свою якість, яку передбачає університетська автономія. Про якість освіти і майбутнє своїх випускників думають далеко не всі.

Майже 80 % дітей в Україні після школи вступають до вишів і лише 20 % отримують профосвіту в училищах і технікумах. Вища освіта в Україні настільки знецінена, тому частина роботодавців навіть не цікавиться її наявністю, їм важливий лише досвід роботи.

У сучасному світі ставлення до країни формується багато в чому від рівня її науково-технічного потенціалу. Розвиток держави в цьому напрямку передбачає підготовку професійних кадрів в різноманітних сферах. Підготовка фахівців у різних областях має на увазі наявність доброї матеріально-технічної бази у ЗВО, а також ефективні методи навчання майбутніх фахівців і головне - це кваліфіковані викладачі.

Викладач, який навчає студентів технічної спеціальності, повинен бути знавцем тієї чи іншої галузі науки, до якої відноситься дисципліна, яку він викладає. Викладач, як організатор освітнього середовища повинен забезпечити необхідні умови навчального процесу, щоб студенти мали можливість вчитися ритмічно і захоплено. В контексті технічних дисциплін важливо дати побачити студентам в якій області промисловості або технологій вони зможуть використовувати запропоновані ним знання.

Також важливим є дотримати баланс теорії та практики, щоб студенти могли краще зануритися в досліджуваний предмет.

Отже, для якісної науково-технічної освіти в нашій країні важлива не тільки підготовка наукових фахівців, а й підготовка викладачів науково-технічних дисциплін, які б вміли викликати інтерес у майбутніх студентів, розробляти нові ефективні методи викладання, орієнтуючись на досвід колег з провідних технічних ЗВО інших країн.

Я вважаю, для того, щоб підвищити якість вищої освіти в Україні, необхідно наступне:

- Повноцінне фінансування з боку держави.
- Використання новітніх методик викладання.
- Використання сучасної літератури.
- Лекції складати таким чином, щоб була зацікавленість студентів.
- Більше практичних занять.

Ще років 6 тому неможливо було уявити, що всі навчальні заклади змушені будуть перейти на дистанційне навчання без права вибору. В умовах пандемії, а тепер війни, ми не в змозі що-небудь змінити, тому можна тільки вчитися пристосовуватися до ситуацій, що складаються.

Впроваджуючи навчання із застосуванням інформаційних технологій, такий процес не є панацеєю. Він має ряд істотних недоліків та обмежень. У такому випадку дані технології слід вводити продумано, не замінюючи класичну систему навчання, а лише доповнюючи її.

Для початку поговоримо про низку переваг дистанційного навчання. Основним я вважаю те, що людина, яка навчається не обмежена відстанню і може вчитися незалежно від місця проживання. Також не мало важливим плюсом є те, що навчатися можна у будь-який зручний час. З недоліків найважливішим можна відзначити відсутність очного спілкування між викладачем і студентом, також розробка навчальних програм і курсів може бути недостатньо вдосконалена. У деяких університетах відсоток систематичної відсутності на он-лайн навчанні перевищує в рази відсоток відсутності на очному навчанні. Лекційну частину ще можна прослухати он-лайн, але практичні заняття на мою думку вимагають той самий зоровий контакт і повинні мати відповіді на питання.

Те, що дистанційна освіта у нашій країні тільки набирає обертів це факт, але стосовно освіти в університетах потрібно:

- звернути увагу на розробку якісної платформи для он-лайн навчання;
- адаптувати викладачів для роботи на он-лайн платформах;
- створити потужну електронну бібліотеку, відповідну навчальному закладу.

Якщо подумати про якість освіти майбутніх фахівців, то потрібно діяти негайно. За молодими фахівцями майбутнє. Сьогодні ми не знаємо скільки ще триватиме така ситуація, тому потрібно врахувати усі недоліки он-лайн освіти ЗВО у нашій країні, щоб надалі бути готовими забезпечити максимально якісне дистанційне навчання.

І підводячи підсумок, хочу додати, що все це зробити нескладно і буде реалізовано в найближчий час після нашої спільної перемоги в цій війні.

Марк Твен стверджує: «Головне – вірити. Якщо віриш, то все обов'язково буде добре – навіть краще, ніж ти сам можеш влаштувати».